

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖG

GRUNDLAGD AV

FRITHIOF HELLBERG

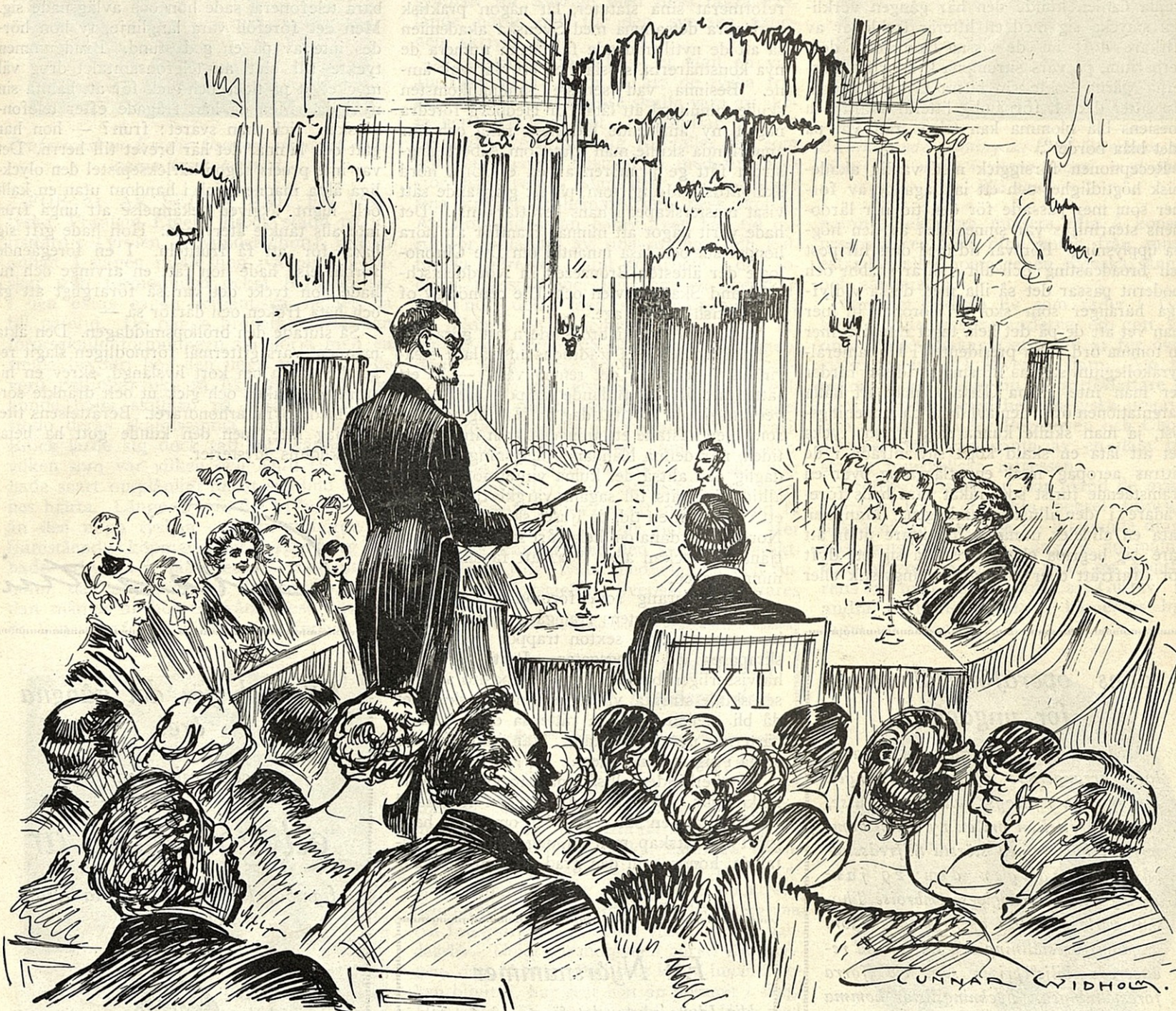
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 31 DECEMBER 1922.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.

DE NYA "ODÖDLIGA"

När Albert Engström, såsom tecknaren visar här ovan, höll sitt inträdetal i Svenska Akademien, nådde intresset vid den mer än vanligt festliga årshögtiden sin höjdpunkt. Efter talet intog den nye "odödlige" sin plats på den lediga stolen vid sidan av ärkebiskop Söderblom, som syns längst till höger. Med ryggen mot åskådaren ses här Akademiens ständige sekreterare, dr Karlfeldt, och mitt emot honom vid andra kortändan direktören för året, dr von Heidenstam. Bland gästerna t. v. fru Sigrid Engström (i mitten på bänkraden), och två platser t. h. om henne en hr Engström j:or. Före humoristen Engström hade dramatikern Hedberg intagit sin plats i den illustra församlingen, och efter honom kom kritikern Böök.

I detta Nyårsaftonsnummer bl. a.: Det gångna årets krönika i filmklipp, "Vad var det bästa året gav er?" m. m. Nästa nr blir ett Nyårsnummer.

FÖRST OCH FRÄMST...

några ord om Albert Engström och bronsåldern.

Nu kunde man säga med Rikard Lindströms vanliga hjärtessuck: nu är det lika tråkigt igen. Dock för att citera en annan expert å nöjen m:me Niche — roligt har det varit. Och att julens feststämning ej fullständigt fördunstat hör till de förmodanden som med kännedom om ens kära landsmäns nöjesläggning gränsa rätt nära intill sannolikheternas fastare marker.

Den intressantaste händelsen i Stockholm under julveckan var naturligtvis den högtidliga receptionen i Svenska Akademien. Den gamla damen kunde den här gången verkligen smycka sig med en litterär treklöver av friskare doft än de vissna blommor i dess herbarium, på vars skrupna kvistar 80-talister gärna kokte sin bittra kritiska brygd. Nu sitter där en förnämlig litterär skara och poesiens blå blomma kan trivas rätt väl på "det blåa bordet".

Receptionen försiggick med vanlig akademisk högtidlighet och ett iakttagande av former som mer passade för den tid när lärdomens stearinljus var sinnebilderna av den högsta upplysning. För vår tid med dess luftpost och broadcasting och allt som är snabbt och modernt passar det så illa med dessa vidlyftiga haranger som skorrar i öronen ju mer man vet att de på det hela taget inte äro mer än tomma ord. Om presidenten i K. kameralbyråkollegium samlas till sina juridiska färder ber man inte gärna Gösta Ekman att hålla parentationen över den avlidna. Lika meningslöst, ja man skulle kunna säga grymt tycks det att låta en skald köpa sitt inträde i de vittras aeropag med en utläggning över en framstående jurist som råkat vara hans företrädare i den illustra samlingen. Man kan vara en alldeles utmärkt författare utan att vare sig begripa eller intressera sig ett dyft för straffrätt eller komparativ lingvistik eller

andra lärdomens svårgångna labyrinter. Tvingas man dock att stå och vittna därom måste ens anförande bli ord, ord, ord och det hela tangerar komediens under andra förhållanden roande, men just då inte alldeles uppbyggliga konststart. Hela apparaten hör samman med den tid då det i en annan akademi, Fria konsternas ansågs som något särdeles sinnrikt uttänkt att låta eleverna måla ett givet ämne exempelvis "Ane den gamle i strid med sig själv om han bör mottaga offret av sina söner" eller något dylikt svårknäckt. Konstakademien har reformerat sina statuter, låt någon praktisk karl göra detsamma med Svenska akademien så att de nytillträdande få liksom numera de nya konstnärerna syssla med ett självvalt ämne. Besinna vad senaste sammankomsten skulle vunnit på att låta Tor Hedberg föredra någon ny anslående Hemmets sång och hur annorlunda skulle man njutit om Albert Engström fått ge primören av en ej förut hörd skärgårdsskildring som på ett glänsande sätt visat mästerskapet i hans berättarkonst. Det hade varit något att minnas framför att höra honom stå och läsa innantill om Die Chronologie der ältesten Bronzezeit in Norddeutschland und Skandinavien och The cronology of the British bronze age.

Vad har Albert i bronsåldern att göra?

Från akademiens traditionsomstrålade stearinljus — eller är det rentav vax? — är ett jätteskutt till de strålande lampor, som i julveckan gjorde natt till dag på Hamngatan och som även kastade ett aningens sken in i framtiden, när denna bländande belysning blir alldaglig och alltså det kulna vintermörkret för alltid förjagats till sagans vargklyftor. Som ett varsel om en tid, då ljuset skall komma till Norden och dana om hela vårt samhällsliv förtjänar julveckan anno 1922 att få sin runa i minnesstaven.

En restaurang som förmodligen skall få en viss nyfikenhetens framgång blir den, som kommer att ligga sexton trappor upp i skyskraparen vid Kungsgatan. Restauratörerna ha visserligen betänkligheter, typosito att hissen skulle strejka, vilken förbindelse skall det då bli mellan de goda rätterna däruppe och gästerna nere på gatan. Man kan väl inte kasta i sig maten heller.

Livet erbjuder alltså sina oangenäma överraskningar. Det fick nyligen en rätt känd skriftställare en sur erfarenhet om. Han hade gjort bekantskap med en ung dam, som tilltalade honom till den grad att han tilltalade

hennes — mötet skedde vid en hållplats där de bägge parterna stodo och väntade på var sin spårvagn. Den ena skulle till Norr den andra till Söder, men resultatet vart att de gingo en medelväg och foro till Östermalm och togo ut lysning. Man lär sig att handla snabbt i vår tid med dess förträffliga kommunikationer. Bröllopet hölls också snart därefter och vigseln avslutades med en liten restaurangmiddag i sällskap med några av brudgummens vänner. När man kommit till desserten bad bruden om ursäkt för ett ögonblick, hon skulle bara telefonera, sade hon och avlägsnade sig. Men det föreföll vara långlinje, ty hon hördes inte av på en god stund. Brudgummen tyckte till slut att telefonsamtalet drog väl mycket ut på tiden och gick för att hämta sin nyvigda. Men då han frågade efter telefonkiosken fick han svaret: frun? — hon har gått och lämnat det här brevet till herrn. Det var inte precis någon kärleksepostel den olyckliga äkta mannen fick i handom utan en kallt och lugnt avgiven bekännelse att unga frun inte alls tänkte återvända. Hon hade gift sig bara för att få frutiteln. I en föregående förbindelse hade hon fått en arvinge och nu hade hon tyckt det var så förgärligt att gå och heta fröken och därför så —

Så slutade den bröllopsmiddagen. Den äkta mannen, vars giftermål förmodligen slagit rekord i fråga om kort livslängd, skrev en historia om saken och gick ut och dränkte sorgen med författarhonoraret. Berättelsens titel vet jag inte, men den kunde gott ha hetat Stockholms mysterier.

Celestia

Iduns operaföreställningar för ungdom.

Med det intresse, varmed den förra av Idun arrangerade operaföreställningen för ungdom mottogs, kan man förutse, att underrättelsen om en ny sådan kommer att hälsas med största tillfredsställelse. Måndagen den 29 jan. 1923 kl. 6 e. m. gives Ambroise Thomas världsberämda opera Mignon som ungdomsföreställning och till samma reducerade biljettpriiser som vid förra föreställningen. Teckningslistor komma även denna gång att utläggas i skolorna. Vidare upplysningar komma längre fram att meddelas.

Ett Nyårsnummer

blir Iduns nästa, det första på det nya året, utvidgat och med text och bild avslutande sig till nyårsskiftet.

Ett tack för det gångna året

och önskan om

ett gott nytt år

frambär Idun till alla sina läsare och vänner.

Beckers

JAPANLACK RIVALIN

är marknadens förnämsta lackfärg.

För sin lättstrukenhet, elasticitet samt höga, varaktiga glans, är den allmänt omtyckt såväl av fackmän som för enklare målning i hemmen. Finnes i alla kulörer och förpackningar.

AKTIEBOLAGET WILH. BECKER, STOCKHOLM

EMELIE ÖSTERMAN, GIFT MED PROFESSOR EMIL ÖSTERMAN.

Professorskan Emelie Österman efter ett i dagarna taget porträtt.

FÖR 21 ÅR SEDAN VAR EN UNG tyska, Fräulein Emelie Brock stadd på turistfärd i Tyrolen — wunderschön! Vid en anhalt å vägen mötte hon två unga svenskar som förmodligen också befunno sig i den extas sagda romantiska nejder ha till påföljd. De bägge bröderna Österman förorsakade förmodligen till börja med en smula bryderi hos den unga fröken ty de voro tvillingar och så lika att de knappt kunde hålla skillnad på varann ens, påstodo deras skämtsamma vänner. Fröken Brock lärde sig dock rätt fort känna igen vilken som var vilken och Emil Österman hade snart outplånligt fäst sin bild i hennes hjärta. Långe dröjde det ej heller förrän den unga tyskan — som tillhörde en framstående köpmanssläkt i Hamburg — hade utbytt sin fädernestad emot Stockholm, där professorskan Österman nu sedan många år hör till våra mest intagande konstnärfruvar, stillsam och försynt och

med den charm som en god och klok kvinna förstår sprida. Svenska är hon nu alltigenom men liksom hennes tal ännu i sin svaga brytning påminner något om hennes modersmål så har hon naturligtvis ej upphört att intressera sig för sitt forna hemland liksom hon ej kunnat undgå att göra jämförelser mellan de bägge länderna. Det hon skulle vilja ge åt sina förra landsmaninnor härifrån är det kända friska lynne som utmärker svenskorna. I utbyte skulle hon ej ogärna se att man här tillägnade sig något av den enkelhet och anspråkslöshet i samvaron som berör en så angenämt i Tyskland.

Förresten må professorskan Österman få ordet själv. Hon har nämligen på Iduns önskan antecknat några rader om sina intryck. Efter att först ha betygat sin stora sympati för Sverige med dess fagra växlande natur och för den svenska nationen skriver hon:

»Man påstår ibland — ej utan en viss anstrykning av ironi — att de tyska fruarnas största livsintresse skulle vara att sköta hem och laga mat. Jag undrar om inte detta är överdrift. Mig förefaller det som om den svenska husmodern med fullt lika stor hängivenhet som den tyska ägnade sina krafter åt hemmet och dess skötsel. Att hon vid sidan härav även har tid övrig för odlandet av sina andliga och kulturella intressen samt förarbete i det sociala tjänst, finner jag vara en egenskap som hon delar med sin tyska syster. I de bildade tyska hemmen har nordisk litteratur och dramatik blivit en andlig egendom. Bland svenska kvinnliga författare i vår egen tid äro Selma Lagerlöf och Ellen Key särskilt kända och uppskattade. Att musikintresset i Tyskland alltid varit synnerligen livligt är ju känt. Nu i olyckans dagar framträder detta kanske mer än någonsin förr. Ett vittnesbörd om människohjärtats behov av att någon stund få glömma det som sargar och sårar. Mer och mer tränger även den svenska tondiktningen in i det tyska medvetandet och finner där förståelse. Svenska tonsättares

En intagande målning av Emil Österman, som visar hans maka i yngre dagar med parets lille son.

namn förekomma numera ofta å konsertprogrammen och ofta höras från musikestraden eller operascenen svenska sångare och sångerskor.»

Om det andliga liv som råder i Tyskland ge de senaste raderna ett gott vitsord. Professorskan Österman är för övrigt själv en högt kultiverad dam. Att hon räknar Goethe som sin favoritförfattare hör ju tillsammans med hennes tyska ursprung och förkärleken för Beethoven och Chopin är vad man kan vänta av en dam med starka musikaliska intressen.

Professor Österman har bland de många porträtt hans utmärkta pensel framställt också några som visa de intagande dragen hos hans maka. Här återges en målning från yngre dagar där man ser konstnärns fru med sin lilla son Carl Gustav. Det andra porträttet är med kamerans hjälp taget nu i dagarna.

Drottning Alexandrine vid sitt skrivbord i kungaparets privata våning på Fredensborg.

Drottningen av Danmark — en älsklig landsmoder.

JULAFTON FYLLDE DROTTNING Alexandrine av Danmark 43 år. Och i april kommer ännu en bemerkelsedag för henne: hon och hennes make fira då silverbröllop.

Med sitt älskliga, friska, naturliga väsen, som så väl passar samman med hennes gemåls, har drottning Alexandrine vunnit sitt demokratiska folks hjärtan. De här återgivna två fotografierna ge henne just i hennes vardagsliv. Tidigt om morgonen börjar drottningens dag. Hon är alltid fullt klädd innan klockan blivit 8, hur sent hon än kommit i säng. Hon styr själv sin automobil, hon läser med stort intresse det bästa, som utkommer på världsspråken och spelar på sin flygel de gamla mästarne, som hon älskar, och hon har alltid ett handarbete i gång, varmed hon vill glädja en av sina många, många vänner.

Drottningen har alltid ett handarbete i gång.

EKSTRÖMS VANILINSOCKER

ÄR DET ALLTID RIKTIGAST ATT VARA MODIG?

AUGUST BRUNIUS OM SVENSKENS PÅSTÄDDA FEGHET.

DET FÖREFALLER MIG SOM OM Carl Laurin hade mycket rätt i sina iakttagelser och i sin slutsats att svensken är feg. Hans mening förtjänar beaktas så mycket mera som han annars icke anser sig kallad att säga folk eller folket obehagliga sanningar. Han hör ju inte till dem som vilja göra sig viktiga med att jämt och samt konstatera att allt det egna är så dåligt; snarare skulle han kunna förevisas en motsatt benägenhet. Vad jag har emot hans inlägg är att han icke skilt på svensken och svenska folket: det är mycket säkrare och mycket nyttigare att resonera om svenskens egenskaper än om folket som politiskt tänkande och handlande block, ty i senare fallet äro de flesta av oss bundna av svåra fördomar.

Man kan sålunda ha ganska goda skäl att fränkänna den nutida svensken både fysiskt och moraliskt mod och man kan göra det på ett rikare bevismaterial än Carl Laurin förebragt. De flesta av oss ha varit vittne till häpnadsväckande exempel på frånvaro av behjärtenhet i ett eller annat avseende. Jag har hört en läkare med stor erfarenhet försäkra, att svensken i regeln saknar fysiskt mod, att han är rädd för smärta och obehag och inte tål se blod. Jag har själv sett stora starka karlar svimma vid blodflöde eller vid anblicken av ett uppskuret grodkräk, och en gång bevittnat hur ett halvt dussin friska och spänstiga karlar försvunno som genom ett trolldrag vid ett oväntat epileptiskt anfall mitt ibland oss; endast en stannade kvar, den i vardagslag frommaste och mest feminine. Från en något äldre tid finns det förfärliga berättelser — absolut sanna — om hur personer lämnats att förblöda mitt på ljusa dagen och mitt i en stor stad, därför att ingen som såg dem hade sina nerver i sin makt och kunde förmå sig att gripa in. Det har nog blivit lite bättre i så måtto på senare tid, och det finns ju också lysande bevis på mod och hjältemod; men jag tror inte att genomsnittssvensken som sådan har rätt att skryta med undantagsbragder.

Och det moraliska modet? Carl Laurin anför med skäl en svaghet att icke kunna stå för sina åsikter och en annan att icke försvara sina vänner, då de nedsvärtas. Men

Carl G. Laurin beskyllde för en tid sedan svenskarna för att vara fega, och fick däri både medhåll och mothugg. Den lilla meningsstriden i ett alltid brännbart ämne har föranlett författaren August Brunius att taga upp till en ny och intressant behandling frågan om det alltid är så riktigt att visa sig "modig". Hans artikel rymmer en hel del vishetskorn. Bl. a. gör han en liten vidräkning med det engelska självbehärskningsidealet, som en överströmmande rik anglosaxisk översättningslitteratur börjat inpränta också hos oss.

även om var och en av oss minns sådana fall, så minns han eller hon andra fall då både det ena och det andra förekommit — rent ut sagt ibland en smula i onödan. Jag tänker på de ganska komiska sympatigruppen för de olika parterna under världskriget, som skulle kunna tyda på en motsatt benägenhet. Har man rätt att generalisera? Jag skall inskränka mig till att uttala den bestämda övertygelsen att det blir allt sällsyntare i vårt land med personer, som kunna stå emot en verklig opinionsstorm utan att tappa koncepterna och utan att därav låta sig drivas till ytterligheter.

Men saken har också en annan sida och det är den jag vill lägga största vikten vid. Problemet ligger inte så enkelt tillrätta som att det är bra och riktigt med mod och alldeles uselt med feighet. Det finns en rädsla som är karaktärsbyggande — jag citerar här mig själv från ett annat tillfälle — »rädslan att misslyckas, rädslan att vara mindre än man borde och kunde vara, rädslan för jämnåriga och rädslan för de stora som äro närmast före en, rädslan att icke finna sin plats och så icke kunna försvara den när man funnit den». Det finns också ett mod, som är bara dumhet eller känslolöshet. Ligger det inte över huvud något galet i att ständigt röra sig med etiska klichéer i vitt och svart? Är det så säkert, att man bör förakta den italienske bondgossen som brister i gråt, när han blir svårt sårad i kriget, och beundra tysken och anglosaxen, som le stoiskt med detta maskartade leende som blivit högt etiskt mode

i Europa och Amerika efter rysk-japanska kriget? Den förra typen är släkt med de impulsiva och lättroliga homeriska hjältarna som inte generade sig för att gråta vid fysiskt lidande. Den senare typen är avlägset släkt med den orientalske Buddha. Varför skola vi »keep smiling», om vi äro olyckliga? Vore det inte att förfalska glädjens och lyckans sällsynta uttryck?

Och vad det beträffar att stå för sina åsikter, så finns det också något som heter sällskapsliv och social umgängelse, vilket ställer krav på tolerans och resonlighet. Att hålla inne med sin mening behöver inte vara liktydigt med moralisk feighet; det kan också vara en känsla att: jag vet vad jag vet och tycker vad jag tycker, men just nu är det inte nödvändigt att deklarerat det. Varför ska jag hänskratta åt den där hyggliga högermannen därför att han tycker att Arvid Lindman är lika bra som Axel Oxenstjerna eller skälla ut den där poetiska men en smula rosenrasande kommunisten, som dyrkar Lenin?

I stället för feighet är det nog ofta skäl att säga bekvämlighet. Huru många av oss som skola ha kurage att bekänna parti och mening, om det verkligen kniper d. v. s. inför en rad bösspipor, det är inte gott att säga. Jag vågar inte profetera. Men ett tröstens ord för dem som bli förskräckta över Carl Laurins hårda ord. Man är inte född med antingen mod eller antingen feighet och sålunda inte hopplöst daterad; varken individen eller folket är det. Uppfostran och livsvanor befordera det ena eller det andra; man kan lätt lära sig hålla den naturliga rädslan liksom övermodet i schack utan särskild begåvning för det. Hur vore det, om vi skulle börja uppmuntra en viss frimodighet och ärlighet hos våra barn både i skola och hem och kanske rent av ställa dem på rådighets- och morsketsprov? Delvis synes detta krav redan realiserat med boy-scout-rörelsen, men denna går allt för mycket ut på romantik och fantasteri; det är att möta vardagskraven det gäller för både individen och folket.

August Brunius

Även i år gav den stora Stockholmsfirman Paul U. Bergström en julfest för fattiga barn. Två barn från varje Stockholmsförsamling erhöilo fullständig beklädnad vid festen.

Begär gratisprospekt med innehållsförteckningar till de av nedanstående verk, som kunna tänkas intressera Eder:
 Nytt Grieg-Album. — Violinboken. — Schubert-Melodier. — Musik för Envar. — Melodibok för hemmet. — De Ungas Melodibok. —
 100 lektioner i Pianospelning. — Czerny-Germers Etyder. — Ludoig Schyttes Undervisningsmusik. — David's Violinskola. —
 Karl Wohlfarts Skrivöningar till Allmän Musiklära. — Album för **NORDISKA MUSIKFÖRLAGET**
 Orgel. — Trio-Album. — Salongs-orkester-samlingen Heimdal. STOCKHOLM, Regeringsgatan 35 - GÖTEBORG, S. Hamngatan 45 - MALMÖ, Gust. Adolfs Torg 43

IDUNS FÖLJETONG TROTS ALLT

ROMAN AV JOHN GALS WORTHY. AUKTORISERAD ÖVERSÄTTNING AV ELLEN RYDELIUS.

(Forts.)

OCH I STÄLLET FÖR ATT GLÄDJA Gyp eller tillfredsställa hennes känsla för rättvisa fyllde den henne med ännu mera raseri mot mannen för att han hade tagit denna flickas förälskelse för sitt nöjes skull och sedan kastat bort henne. Hon tyckte sig se honom, när han stötte bort denna hängivna, duvfagra flicka, emedan hon mättat hans sinnen och nu irriterade hans nerver, hur han stötte bort henne med skarpa ord, så att hon ensam skulle få invänta följderna av sin dårskap. Hon lade skyggt sin hand på den skakande skuldran och strök den. Ett ögonblick avbröts snyftningarna, och flickan sade med bruten röst:

— Åh, mrs Fiorsen, jag älskar honom så! Vid dessa naiva ord greps Gyp av en pinsam önskan att skratta, som kom henne att skälva från huvud till fot. Daphne Wing såg det och fortfor: — Jag vet — jag vet, att det är förskräckligt, men jag gör det ändå, och nu vill han... — Hon skakades åter av snyftningar och återigen började Gyp stryka hennes axel om och om igen. »Och jag har burit mig så förfärligt åt mot er. O, mrs Fiorsen, var snäll och förlåt mig!

Allt vad Gyp kunde hitta på att säga var:

— Ja, ja, det gör ingenting. Gråt inte — gråt inte!

Mycket långsamt dogo snyftningarna bort, tills de bara blevo ett långsamt skälvande, men alltjämt höll flickan händerna över sett ansikte och ansiktet nedböjt. Gyp kände sig förlamad. Den olyckliga flickan, det röda och gröna rummet, fårköttslukten, som stal sig in!

Slutligen visade sig litet av det vita ansiktet, och läpparna, som icke längre voro lystna på konfekt, mumlade:

— Det är er han — han — verkligen älskat hela tiden. Och ni älskar honom inte — det är det som är så komiskt — och — och jag kan inte förstå det. Åh, mrs Fiorsen, om jag bara kunde få se honom. Han sade, att jag aldrig mer skulle komma igen, och jag har inte vågat. Jag har inte sett honom på tre veckor. — Inte sedan jag sade honom det där. Vad skall jag göra? Vad skall jag göra?

Att han var hennes egen man förföll Gyp likgiltigt i detta ögonblick. Hon kände ett sådant medlidande och ändå ett sådant häftigt uppror mot att någon kvinna skulle vilja kräla tillbaka till en man, som hade stött bort henne. Omedvetet hade hon rättat upp sig och tryckt ihop läpparna. Flickan som följde varje hennes rörelse, sade ömkligt:

— Jag tycks icke ha någon stolthet. Jag bryr mig icke om vad han gör mig, eller vad han säger, om jag bara kan få se honom.

Gyps uppror gav vika för hennes medlidande. Hon sade:

— Hur länge?

— Tre månader.

Tre månader — och nu var hon i detta eländiga tillstånd!

— Jag tror, att jag skall göra något försvivat. Nu när jag inte kan dansa och de veta det, är det alltför förfärligt! Om jag kunde få träffa honom, skulle jag inte bry mig om något. Men jag vet, att han aldrig mer vill ha med mig att göra. Åh, mrs Fiorsen, jag önskar jag vore död. Det gör jag!

En tung suck undslapp Gyp, och hon lutade sig plötsligt ned och kysste flickans panna. Det var alltjämt samma doft av orangeblommor över hennes hud och hår, som när hon frågat, om hon borde älska eller inte, som när hon likt en fjäril kommit ut från trädets skugga ut i månskenet, snott runt och fladdrat omkring, medan hennes skugga snodde runt och fladdrade framför henne. Gyp vände sig bort med en känsla av att hon måste lätta på spänningen, och så pekade hon på skålen och sade:

— Det är ni som satt den där, antar jag. Den är vacker.

Flickan svarade med ömklig iver.

— Åh, tycker ni om den. Tag den.

Greve Rosek har givit mig den. — Hon for bort ifrån dörren. — Åh, det är pappa. Han kommer in.

Gyp hörde en mans harsklände och smälten av en paraply, som föll i ett ställ. Åsynen av flickan, som ryggade tillbaka mot serveringsbordet, återgav henne fastheten. Så öppnades dörren och mr Wagge steg in. Kort och tjock, i svart redingote och svarta benkläder och med grått skägg stirrade han från den ena till den andra. Han såg ut för vad han var, en engelsman och en kyrkobesökare, närd av sherry och fårkött, som kunde och skulle bana sig väg genom livet. Hans drag, som voro färgade djupt leverbruna, voro tjocka liksom kroppen och icke elaka med undantag av en slags vrede i de små, tämligen grisliknande grå ögonen. Han sade med en röst, som var konstant barsk men präglad av en viss slags yrkesmässig inställsamhet:

— Jaa! Vem har jag den äran att...

— Mrs Fiorsen.

— Au! — Ljudet av hans andetag kunde tydligt höras, han svängde en stol runt och sade:

— Var så god och sitt.

Gyp skakade på huvudet.

I mr Wagges ansikte tycktes en slags vördnad kämpa med en mera primitiv känsla. Han tog fram en stor, svartkantad näsduk, snöt sig, strök ogenerat över ansiktet med den, vände sig till dottern och sade:

— Gå upp.

Flickan vände sig hastigt om, och den sista skymten av hennes vita ansikte piskade upp Gyps raseri mot mannen. När dörren var stängd, klarade mr Wagge strupen. Ljudet av hans harskling förde med sig föreställningen om enormt tjocka foder.

Han sade med strävare röst än vanligt: — Får jag fråga, vad som förskaffar oss den äran?

— Jag kom för att träffa er dotter.

Hans små grisögon vandrade från hennes ansikte till hennes fötter, till rummets väggar, till hans egen klockkedja, till hans händer, som börjat gnida sig mot varandra tillbaka till hennes bröst och vågade icke stiga högre upp. Den oändliga förlägenheten i blicken frapperade Gyp. Hon kunde nästan höra, hur han tänkte: »Kors, hur ska ja' kunna diskutera det med det här vackra fruntimmret, hustrun till den där skurken, som förstört min dotters liv? Det är kinkigt, det är vad det är!» Sedan strömmade plötsligt orden ur honom:

— Det är en otrevlig historia, frun. Jag vet inte vad jag skall säga. Det vet jag verkligen inte. Det är otrevligt, det är mycket otrevligt.

Gyp sade lugnt:

— Er dotter är förtvivlat olycklig, och det kan inte vara bra för henne just nu.

(Forts.)

Vår silhuettpristävlan.

Vi erinra om att tiden för Iduns silhuettävlan utgår den 3 jan. Tävligen omfattar två klasser: silhuetter av känt folk och andra av mera allmän natur. Tävlingsskrifterna böra märkas "Iduns Silhuettävlan". Prisen utgöres av alternativt Birger Sjöbergs Fridas bok, Marika Stjernstedts Ullabella och Selma Lagerlöfs Märbacka.

Två damer, som förvaltats Knut Kjellbergs andliga arv. T. v.: hans dotter, fru Ingeborg Thiel, t. h.: fru Elsa Thulin. (Se vidare sid. 1288).

Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund

har godkänt RUMFORD BAKPULVER

Begär "RUMFORD" och tag ej annat märke.

Idun SVERIGES FRÄMSTA VECKOTIDNING

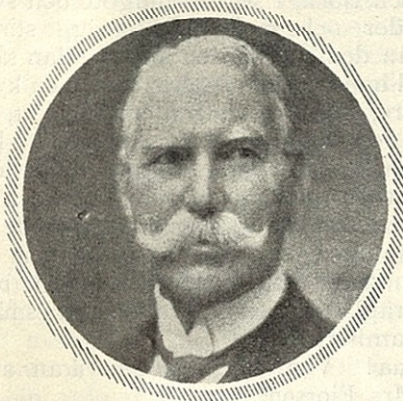
är ännu alltjämt Idun då det gäller att erbjuda en verkligt gedigen och litterär läsning, en kultiverad publikation för de bildade hemmen landet runt, en de svenska husmödrarnas förfarna rådgivare.

Iduns ungdomsäpplen äro ingen myt

ty den andliga kost som tidningen Idun erbjuder sin läsekrets äro som hennes fornnordiska namnes frukter uppfriskande, vederkvickande, stimulerande.

Iduns nyheter för 1923

ha en omfattning som aldrig förut. Vi tillåta oss uppräknat dem i nummerföljd:

C. Bildt.

1) Idun redigeras från 1923 års ingång av en bland Sveriges främsta journalister, redaktör *Beyron Carlsson*.

2) Idun utökar sitt sidantal, men bibehåller ändå sitt pris.

3) Idun presenterar hädanefter sina exemplar av tidningen skurna, varigenom ett besvärligt och tidsödande sysslande med papperskniven undviks.

4) Idun låter följetongen och Hemmets råd-

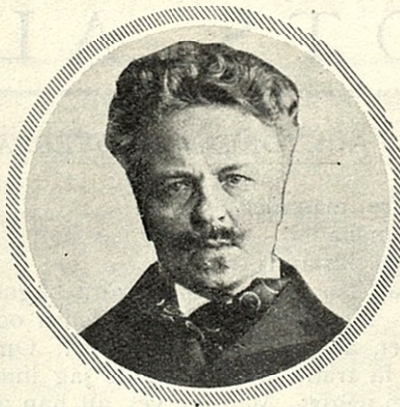
Per Hallström.

givare bli placerade så att de kunna avskiljas från tidningen och förvaras för sig.

5) *Prins Wilhelm* medverkar i Idun med några noveller.

6) Sex av Svenska Akademiens medlemmar *Selma Lagerlöf*, *C. Bildt*, *Per Hallström*, *Fredrik Böök*, *Anders Österling* och *Albert Engström* ha lovat sin medverkan i Idun.

7) *Alma Söderhjelm* tecknar kvickt och skarpt samtiden i en fortlöpande serie "Klipp ur min film".

August Strindberg.

8) Fru *Else Kleen* (Gwen) ger under rubriken "A och O i umgängeslivet" förträffliga och nyttiga anvisningar, skrivna med författarinnans kända spiritualitet.

9) *Modebrev* från de tre världsmetropolerna hålla läsarinna på jour med modenyheterna i *Paris*, *London* och *Berlin*.

10) Hushållets A. B. C. är namnet på en utomordentligt värdefull svit artiklar vari *Ida*

Selma Lagerlöf.

Högstedt ger en koncentrerad och sakrik kurs i allt vad till skötseln av ett hushåll hör.

11) Mina teaterporträtt heter ett antal rikt illustrerade skildringar från scenens värld av *Herman Seldener* (*Bon Soir*).

12) *Daniel Fallström* granskar alla till Idun inlämnade skaldestycken av vilka således intet införes i tidningen utan att vara försett

Anders Österling.

med denna från kompetentaste håll givna hallstämpel.

12) Våra prästgårdar skildras i ett antal kulturhistoriskt framställda artiklar av *Torsten Fogelquist*.

13) *Celestin* skriver varje vecka sin glada krönika.

14) *Iduns porträttgalleri* inför varje vecka porträtt av framstående svenska kvinnor och män å deras bemärkelsedagar.

15) Damernas diskussionsklubb med *Ebba Theorin* som ordförande ger tillfälle till meningsutbyte i alla de frågor som ligga Sveriges kvinnor om hjärtat.

Fredrik Böök.

16) Göteborgsutställningen blir sommarens stora händelse och därifrån skall Idun lämna snabba, påpassliga och sakrika rapporter i både ord och bild.

17) De små Idunesarne få sin egen barnavdelning med sagor, skämtbilder, pristävlingar m. m., redigerad av *Ellen Rydelius*.

18) Från flydda tider ges ur memoarsamlingar och andra arbeten korta kulturhistoriska skildringar.

Albert Engström.

En litterär underrättelse av högsta valör för Iduns läsekrets är att tidningen genom överenskommelse med *Albert Bonnier* tillförsäkrat sig rätt till

August Strindbergs blå böcker

som i urval publiceras i Idun under 1923. Okända för många innesluta dessa den stora författarens skrifter, pärlor av genialiskt sanningssägande som för alltid tillförsäkrat dem en rangplats bland det mänskliga tänkandets yppersta skatter.

Närmaste postkontor eller bokhandel mottager prenumeration. I Stockholm kan den även ske per telefon Riks 1646 Norr 6147.

BLUS BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI AB GÖTEBORG

NORDLÖFS

H. K. H. KRONPRINSENS HOVLEVERANTÖR

Handsydda Skodon
Egentillverkning
Kungsgatan 20
GÖTEBORG

K R I T I K E N U N D E R K R I T I K

KONSTKRITIKEN TJÄNAR EJ KONSTEN, ANSER KONSTNÄREN RIKARD LINDSTRÖM.

Rikard Lindström.

NATURLIGTVIS finns det personer, som förstå konst och kunna skriva en hel del tänkvärda ord i ämnet, utan att själva vara konstnärer eller göra konst.

Men dessvärre glömma dessa esteter-kritiker eller granskarer, vad de kalla sig, att de i sin verksamhet skola tjäna konsten, inte bara betrakta den som ett råmaterial för att skriva uppsatser. Det borde väl vara allvarligare än så.

Konst kan mycket väl existera utan kritik. Kritik ej utan konst.

Estetik är ett imaginärt värde, en uppfinning vid universiteten, men Estetik finns ej i verkligheten lika litet som nationalekonomi eller statskunskap. Livet går sin egen väg oberoende av alla system, så och med konsten.

Estetik, läran om det sköna? Nonsens. Finns det handbok i kärlek också?

Konst är mystik, liksom religion och kärlek. Det finns lagar, men vi känna dem ej. Slika ting kunna ej förklaras, endast förnimmas, undfås.

I somras skrev en aktad kritiker och estet en artikel i en daglig tidning om konstnärlig massproduktion och nödvändig-

Vår moderna konst skulle ej vara sådan den är, om vår konstkritik fattade sin uppgift bättre än att vara väderflöjel för varje ny vindil utifrån konstens oroliga hav. Så lyder ett bland de många uttalanden, som nu för tiden fällas om dessa "krititikens glasögonmän", som Heidenstam en gång kallade dem.

Konstnären Rikard Lindström har här gjort sig till tolk för missnöjet med konstkritiken. Ämnet är icke slutbehandlat med denna artikel utan torde ge anledning till ännu fler uttalanden. Till kommande nummer ha utlovats artiklar av bl. a. konstnärerna Isaac Grünewald och Axel Törneman.

heten av att en mängd konstnärer återginge till de s. k. näringarna. Lätt att säga.

En man som t. ex. valt kontoristens, försäkringstjänstemannens, kungl. kammar-skrivarens i tullverket yrke, kunde lika väl ha blivit lärare, urmakare eller statsråd. Där fanns vanligtvis ingen särskild speciell talang eller kallelse, som drev honom att välja profession.

En konstnär blev konstnär, därför att han — bara kunde bli konstnär. Däri styrkan och gärna för mig — svagheten. Hans omgivning och understundom han själv kämpade i det längsta emot, men förgäves.

Hur skall nu en sådan stackars man kun-

na återgå till näringarna? Han kan inte stå bakom disk, inte kan han heller föra böcker på ett kontor.

När nu samhället och vissa esteter tycka, han är onödig, vad skall då karlkräket ta sig till? Gå till sjöss? Ja, sjömannen är den enda, som är släkt med konstnären. Så länge artisen står i sitt arbete på ateljé-skrubben är han lycklig. Och havet är icke så farligt för matrosen, som hamnen. Men det är omöjligt. Konstnärerna äro inställda på något annat.

Men är det icke massproduktion på esteter också? Har det icke varit kiv och ävlan hela hösten om en post på Nationalmuseum?

Esteten kan mycket väl återgå till näringarna. Han är doktor, bär ring och har skrivit en avhandling (om en stackars to-kig artist), han tillhör intelligensaristokratien. Han kan bli extralärare i kristendom och modersmålet i Umeå. Är han dessutom idealist, som han naturligtvis är, så väntar honom ämbeten och uppgifter i det nordliga Lappland, där det behövs bildat och duktigt folk.

Konstnärerna äro omöjliga att sköta sådana sysslor, ty de äro okunniga. De kunna bara en sak: göra konst. De göra så gott de kunna och det är mycket det.

Rikard Lindström

PÅ VÄRLDSTURNÉ MED FREDENS BUDSKAP

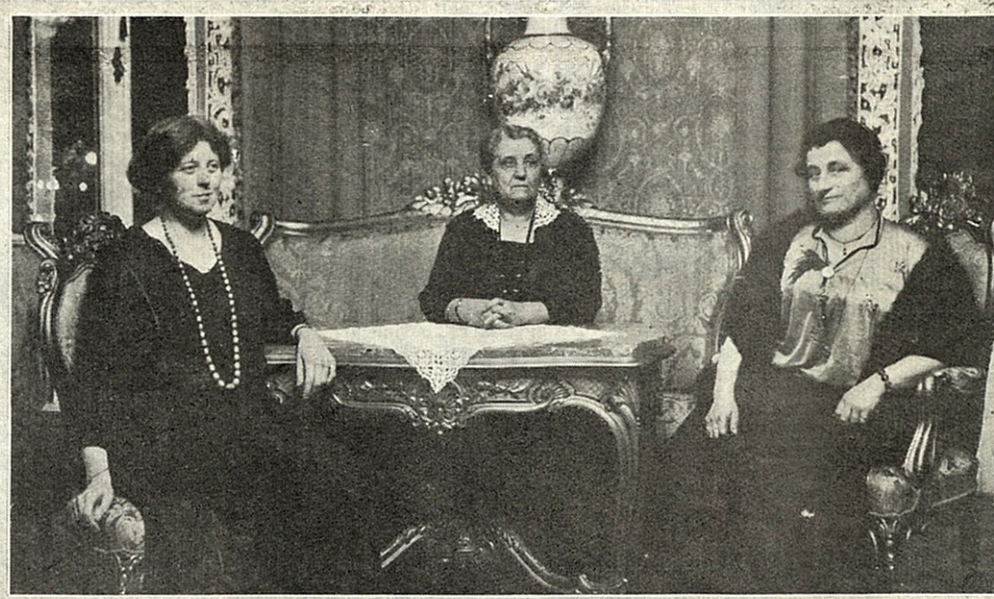
ETT BESÖK HOS DE TRE DELEGERADE FRÅN HAAG UNDER DERAS STOCKHOLMSVIT.

MISS JANE ADDAMS SITTE FRAMFÖR brasan i Grands stora hall och talar om sitt livs ena stora intresse — freden. Hon är en vacker, gammal dam, svartklädd med ett blekt, litet trött ansikte och silver i håret men fylld av en energi och en dådlust, som en ungdom kunde avundas henne. Det är en hel världsturné hon nu är ute på med sina båda medhjälpare, miss Catherine E. Marshall och mademoiselle Jeanne M'elin och varunder de tre damerna skola till de olika ländernas ledande statsmän framföra den nyss avslutade Haagkonferensens önskemål. »En ny fred», det är parollen, kring vilken det Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet samlas. Men alla korta slagord löpa fara att bli misstydda, och så kan man också lägga in olika valörer i »the new peace». Det är fredsförbundets sven-

ska sektion ordf., fröken Mathilda Widgren, också med i kretsen kring brasan, som framhåller denna slagordens mångtydighet. Kvinnornas fredsförbund vill framförallt en fredsrevision, en avspänning mellan Tyskland och Frankrike. Detta kan näppeligen åstadkommas genom Nationer-

nas förbund, då icke alla stater där äro representerade. Man kunde därför tänka sig att N. F. gav i uppdrag åt en universell kongress att ordna dessa frågor, främst den fransk-tyska skadestandsfrågan. Kvinnoförbundet kan naturligt nog ej precisera hur en så komplicerad fråga skall lösas, den har blott velat framkasta idén, hålla dessa tankar levande.

— Detta blir den första jul jag är hemifrån, säger miss Addams med ett vemdigt leende. Efter besök med ty åtföljande fredsmöte i Kristiania hinner hon till England i lagom tid för att fira julhällen där. Och så faller samtalet naturligt nog på Hull House i Chicago, miss Addams storartade sociala skapare, åt vilket hon ägnat 33 år av sitt verksamma liv — »the biggest settlement in the world», som åtminstone chicagobon gärna (Forts. sid. 1286.)

De tre delegerade från Haag under vistelsen på Grand Hotell: Från vänster: engelskan miss Catherine E. Marshall, miss Jane Addams, U. S. A. och m:lle Jeanne M'elin, Frankrike.

Ett utmärkt stärkande medel, tillverkat med stöd av nyare vetenskapliga erfarenheter, är järnmedicinen Idozan. Föreningar hög järnhalt med en utmärkt sammansättning, varigenom snabbt och överraskande resultat erhålles, på samma gång som Idozan blir billigast att använda. Mycket välsmakande och oskadligt för tänderna. Rådfråga läkare. Fås på alla apotek.

IDOZAN

Skadar ej tänderna.

VAD VAR DET BÄSTA ÅRET GAV ER?

UTTALANDEN AV KÄNDA MÄN OCH KVINNOR — EN ÅRSKRÖNIKA FÖR LITE VAR.

Förnuftet på frammarsch.

Statsrådet Anders Örne svarar:

Mig synes den bästa behållningen av det gångna året vara, att förnuftet, vilket som bekant sattes ur tjänst och förklarades i akt vid världskrigets utbrott 1914, lyckats under 1922 återvinna ytterligare

en liten smula av ledningen över människornas gemensamma angelägenheter.

En vinst i vårt anseende inför utlandet.

Professor H. C. Jacobæus, en av vår läkarvetenskaps alla främsta målsmän, är nöjd med året:

Att nämna en bestämd medicinsk uppfinning, som under det gångna året slagit igenom och blivit en allmän egendom för läkekonsten, torde vara omöjligt. De medicinska uppfinningarna behöva lång tid för kontroll och efterprövning, innan det allmänna erkännandet kommer.

Vad som i medicinskt avseende synes mig mest anmärkningsvärt under det gångna året är det otvivelaktigt betydligt ökade intresse, som visats vår medicinska vetenskap i utlandet. Detta har tagit sig uttryck på tvenne sätt.

Dels ha i betydligt större utsträckning än förut utländska vetenskapsmän och läkare besökt och studerat på våra medicinska institutioner. I sommar t. ex. funnos samtidigt läkare från fem olika nationer, nämligen Amerika, England, Spanien, Schweiz och Norge. Deras studier ha kanske mest gällt våra Röntgeninstitutioner men också de kirurgiska och medicinska klinikerna.

Dels ha mera än förut våra egna vetenskapsmän inbjudits av utländska medicinska sällskap och föreningar att hålla föredrag vid deras kongresser och möten.

Båda dessa nu nämnda omständigheter anser jag ha i hög grad ökat det goda anseende, som vår medicinska kultur sedan gammalt åtnjutit i stora världen.

Och en vinst i vår självaktning?

Teaterchefen Tore Svennberg svarar muntligt på vår telefonpåringning:

Den bästa behållningen av det år, som gått, är för Dramatiska teaterns vidkommande en påfallande ökning av publikfrekvensen, och i sammanhang därmed ett genombrott i smakriktningen, som vi med glädje konstatera. Publikerna ha på nytt börjat intressera sig för allvarlig dramatik — man kan gott tala om en den goda smakens renässans som öppnar ljusa perspektiv för den dramatiska konstens framtid.

Fru Agnes Ingelman, ordförande i Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund, träder i sitt svar personligen i bakgrunden för den stora uppgift Riksförbundet har:

Den största behållningen, Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund

Vad var det bästa året gav oss? fråga vi oss i dessa dagar lite var. Idun har ställt en liknande fråga till ett dussin kända män och kvinnor, som företråda olika områden: vetenskapliga, konstnärliga, politiska, sociala och praktiska. Deras svar bilda tillsammans en intressant liten årskrönika.

haft av det gångna året: Ett länsförbund, tolv nya lokalföreningar, sex husmodersdagar och sev hemutställningar i olika delar av landet, ökade arbetsuppgifter för hem och samhälle samt ett växande allmänt intresse för husmodersrörelsen.

Direktör Gerhard Magnusson, vilken som bekant nyligen vid sin 50-årsdag varit föremål för en storartad hyllning, har lämnat följande svar:

Året har givit mig alldeles för mycket av två ting: illvilja och vänlighet, det förra kom från fanatikerna i somras under förbudskampanjen, och det senare kom från alla håll nu till min 50-årsdag. Men jag är glad i året.

Från Rom till Fogelstad.

Mellan två viktiga juridiska konsultatiner drar sig advokaten Eva Andén till minnes "det bästa":

Jag har under året fått ännu mer att göra på min byrå än förut. Jag har sett Rom. Men bättre än Rom var ändå, att jag fick se en skymt av framtiden. Det var genom de kvinnliga samhällskurserna på Fogelstad. Det samarbete, som skedde där, den samling av kvinnor av olika samhällsklasser, årsringar och yrken kring gemensamma ideella och praktiska tankar och krav, och slutligen de riktlinjer, som där utstakades för framtiden — det var vad som gav mig det bästa under året.

Bokförläggare P. K. Wahlström, chefen för den kända bokförläggarfirman Wahlström & Widstrand är nöjd med vad 1922 skänkt honom. Han svarar:

Året har skänkt mig många goda böcker. Inte på många år har förlaget haft glädjen att kunna ge ut så många litterärt, tungt vägande böcker. Att nämna några namn skulle bli för långt, fast det vore nog frestande. Och jag måste säga, att allmänheten köper böcker i stor utsträckning, det ser ut, som om folk hellre avstode från andra saker än från läsning, och en bok är alltid lämplig att ge bort till jul.

Skansens intendent, Alarik Behm, svarar kort och kärnfullt, men med berättigad stolt:

Två visentkalvar.

Skönt att slippa läsa tidningar — men ännu skönare att få den första glada nyheten efter vilan.

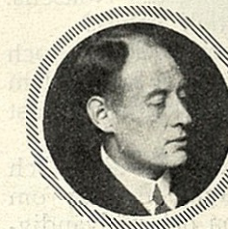

Författarinnan Marika Stjernstedt, som just satt foten inom sina dörrar efter en längre utlandsvistelse, där Capri och Rom bildade ett soligt, oförglömligt inslag, har trots reströttheten älskvärd-

heten att ge oss ett svar.

En förtjusande resa till Italien har året skänkt mig, säger fru Stjernstedt, och en lycklig hemkomst, då jag funnit mina barn friska och glada. Ett av resans största behag har varit att inga tidningar läsa, men jag kan inte neka till att det också var mycket angenämt att vid Centralen mötas av den för mig fullständigt överraskande underrättelsen att "Ulla Bella" nått upp i 10,000 exemplar. Det hade jag aldrig drömt om. Men det är något oberäkneligt med böcker, man vet aldrig riktigt hur de skola bli mottagna, det är som om de ginge sina egna vägar.

Hasse Z. svarar filosofiskt:

1922 har gett mig mycket gott och litet ont. Jag är tacksam för båda delarna, även för det onda, som lärt mig att sätta mera värde på det goda och som kanske fört mig litet närmare livets stora mening.

Om ett år vet jag kanske ännu mer — måtte kursen bara inte bli för svår.

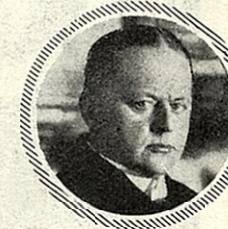

Grosshandlaren Axel Eliasson, som Idun besöker på hans förlagskontor mitt i julbrådskan, — "julbrådskan för nästa år", säger grosshandlaren Eliasson, "den för året är redan över" — anser att det

finns inte stort att säga om det gångna året, vilket ju i dessa tider är en ovanligt lycklig ståndpunkt.

Mycket arbete har året givit mig i min enskilda verksamhet, säger grosshandlaren Eliasson, och Barnens Dag lyckades bättre än jag vågade hoppas på grund av tiderna, så att minnet av året är i stort sett gott.

Och till slut ett ord om våra skatter.

Kapten Erland Nordlund, sekreterare i Skattebetalarnas förening, ser tillbaka på ett framgångsrikt år för denna förenings verksamhet och säger:

Det gångna året har givit mig en bestämd visshet om, att de idéer, som närmast lågo till grund för tillkomsten av den svenska skattebetalarrörelsen, voro sunda och riktiga. Alla de förutsägelser, som av framsynta ekonomer vid skattebetalarnas förenings bildande gjordes beträffande framtida ekonomiska svårigheter på det statliga och kommunala området hava till fullo besannats.

Nödvändigheten för skattebetalarna att taga sin sak i egen hand har börjat att i allt vidare kretsar tränga igenom, samtidigt som de politiska partierna alltmera dokumenterat sin oförmåga att själva reda upp svårigheterna på det ekonomiska området.

Ett värdefullt bruk

är att dagligen intaga en av Spieckers **Sanokapslar**. Återupp-
rätta på kort tid nervsystemet, undanröja trötthet, missmod och
sömlöshet, alstra energi, levnadsmod och spänstighet! Finnes å
alla apotek och i kemikalieaffärer i askar à kr. 2.25 och 4.25.

FILM, FLÄRD OCH FRUAR

Idun

Nyårsdagens filmevenemang blir Stillers »Gunnar Hedes saga» efter Selma Lagerlöfs »En herrgårdssägen». Här två av huvudrollernas innehavare: den unge, hittills okände skådespelaren Einar Hanson och Mary Johnson.

Filmen är delvis inspelad i Norrland, där man får vara med om hur en renhjord på tusentals djur överraskas av en snöstorm.

Pauline Brunius och Einar Hansson.

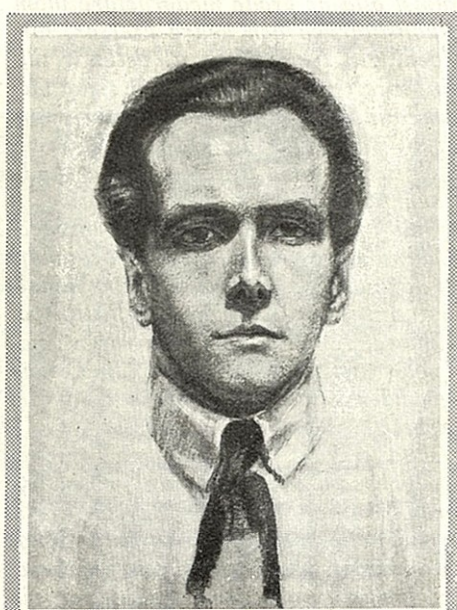
Mary Johnson i »Gunnar Hedes saga»

På Oscarsteatern har en ung norsk dam, fröken Néné Baalstad, debuterat som »Bajadären». Vissa av kritikerna mottogo henne entusiastiskt, andra mycket kyligt.

Wagnersångerskan Anna-Lisa Mattson, numera anställd vid Stadsoperan i Kiel, är nu på besök i Stockholm och gifte sig på julafton med en tysk målare, Walter v. Roon-Güntheritz.

Walter v. Roon-Güntheritz, Kollektion utförd för Idun av konstnären själv.

Två bilder, som på ett intressant sätt illustrera dammodets utveckling på de sista 100 åren. T. v. en hypermodärn sällskapsklänning med den typiska raka linjen och hårsmycket i rysk stil. T. h. en biedermeierdräkt med miniatyrparasoll och 1840-talets korkskruslockar. Bilderna äro tagna på landstormens julmessa på Grand.

(Se text sid. 1287.)

E N K U R S I B A R N A V Å R D

FÖR IDUN AV DR ARTHUR FÜRSTENBERG

(Forts. o. slut.)

ETT S. K. VÅT-VARMT OMSLAG kan på eget bevåg av barnets vårdarinna anläggas vid en hel del sjukdomssymtom. När en hosta uppträder, vid smärtor i bröst-korg, buk eller lemmar kan ett dylikt omslag skaffa snar och verksam lindring. Trots allmänhetens rädsla för medlets användande måste jag säga, att risken är ringa, om de enklaste försiktighetsmått vidtagas. En duk av grov beskaffenhet och hoplagd så, att den passar för det organ eller den del av kroppen, som skall behandlas, doppas i kallt vatten, urvrides och lägges på ett stycke vaxtaft, som är något större i alla riktningar än den vikta duken, varefter duken och taften på en gång påläggas och täckas medelst en tre-vikt tjock handduk, som fastsättes medelst säkerhetsnålar. Vid ombyte av omslag, som i allmänhet sker morgon och afton, avtvättas den behandlade kroppsdelen med kallt vatten. —

Hur salta och sodabad böra tillredas.

Vid en hel del sjukdomar ordinerar läkaren bad, t. ex. salta bad, soda- eller pottaska-bad, m. fl.

Vad de salta baden beträffar, böra de för att göra effekt hålla åtminstone 2-3 % salt, alltså för ett barnbadkar med 30 liter vatten en 6-9 hekto salt, för ett bad på c:a 200 liter vatten en 5-6 kilo salt. Soda- och pottaska-baden böra vara ¼ % starka, alltså för samma mängd vatten som exemplen med saltbaden resp. 75 gram och 500 gram.

Det händer någon gång att läkaren ordinerar ett ångtält för att barn, lidande av

Dr. Fürstenbergs kurs i barnavård — den första mera fullständiga och moderna ledning i det viktiga ämnet, som publicerats i Sverige — har i detta nummer nått sitt slut. Många äro de bevis på intresse och uppskattning, som Idun med anledning av denna artikelserie fått motta från skilda delar av landet, och då tidningen nu uttalar sitt tack till dr. Fürstenberg för hans värdefulla uppsatser, sker det med en stark förvisning att denna kurs varit till nytta och gagn för många av tidningens läsare.

strupsjukdom, skola få lindring. Man bör då veta, hur man bäst skall ordna ett sådant. Tag 4 käppar eller paraplyer och fäst dem vid sängens 4 hörn och bred över dem ett lakan, så har man strax ett bra tält. Placera en pall på var sida om tältet och låt lakanet täcka även dessa. Å den ena pallen placeras en balja med rykande vatten, på den andra pallen sätter sig barnets vårdarinna för att barnet med lugn skall finna sig i den obehagliga fuktiga ånga, som utvecklas i tältet. Redan efter kort stund visar sig resultatet och barnets heshet försvinner.

Vattendiet vid magsjukdomar.

Vid en del sjukdomar i matsmältningskanalen ordinerar läkaren uteslutande vattendiet, som kan anordnas antingen så, att barnet på bestämda tider får den vanliga mjölmängden motsvarande vatten-

mängder eller ock så, att barnet oavsett måltidstimmarne får förtära vatten teskedvis i så gott som obegränsad mängd. I stället för vatten kan därvid svagt te, sockerat med saccarin, komma till användning.

Vid febersjukdomar, som ha tendens att försvaga hjärtat, t. ex. vid lunginflammation, ordinerar esomoftast »te och cognac». För ett spätt barn — och det är huvudsakligen för sådana det användes — lagas det i ordning på så sätt, att teet blir medelstarkt och sötas med saccarin, varefter det får helt kallna; först då det är alldeles kallt, tillsättes en tesked cognac och av denna blandning får barnet dricka teskedvis och sammanlagt två stora tekoppar per dygn.

Innan jag slutar min lilla kurs, vill jag med några ord beröra de önskemål, en barnläkare hyser, när det är fråga om att behandla sjuka barn.

Då barnet ej själv kan redogöra för sjukdomens början och förlopp, är det av största vikt, att dess vårdarinna icke endast genom noggrann observation följt de olika symtomen utan också före läkarens ankomst i minnet erinrar sig allt, som kan vara av värde för honom att veta, så att hon utan osäkerhet kan redogöra för allt. För säker diagnos' ställande spelar omgivningens relation av förloppet en större roll, än den brukar förstå. Men en felaktig uppgift om sjukdomens insättande kan leda in läkarens uppfattning på alldeles felaktigt spår.

SLUT.

E T T T A C K O C H E T T A V S K E D

”Alles endet was entsteht.” Denna gamla sanning av någon germansk siare har jag all anledning att skriva mig till minnes, då jag nu rätt oförmodat lämnar en gärning, med vilken jag ej trott mig vara färdig förrän långt senare. Men ett är att tro, ett annat att erfara.

Enligt ett tidigare publicerat meddelande har nämligen Idun genom försäljning övergått i nya händer med ny redaktionell chef, som vid årsskiftet övertager ansvaret och ledningen.

Mig återstår därför att med några ord i årets sista och mitt sista nummer av tidningen uttala ett tack och bjuda farväl.

Om jag säger att jag gör det med glädje, är jag ej uppriktig. I nära tjugufyra år har det förunnats mig att vara knuten vid Idun, därav de senaste åtta åren som dess huvudredaktör. Jag har alltså ganska länge fått följa dess öden, intresseras av dess syften. Jag lärde mig under tidningens högt skattade grundläggare Frithiof Hellbergs ledning respektera de idéer, för vilka han oförtutet gjorde sin Idun till språkrör, jag bevitnade hur hans gärning knöt allt fastare band mellan tidningen och den svenska kvinnans samt de svenska hemmens värld; jag var med om att se strävandet växa till en verklig makt i kvinnointressenas tjänst, Idun fick en tradition att förvalta, en tradition som nådde än ytterligare stadga under Johan

Nordlings förtjänstfulla redaktörskap och som jag i min ringa mån sökt hägna. Under sådana omständigheter hinner kärleken till det journalistiska arbetet och den publik man tjänar slå djupa rötter i ens bröst. Följaktligen smärtar det då de ryckas upp.

Men jag besjulas samtidigt av en varm tacksamhetskänsla för den välvilja och det förstående som mött mig i mitt arbete. Jag tackar främst alla de ärade medarbetare inom litterära, konstnärliga och andra kretsar, som med sitt geni, sin talang och sitt vetande tillfört tidningen ett värdefullt innehåll; jag tackar vidare mina högt aktade kolleger inom pressen, som älskvärt främjat mina strävanden, mildt kritiserat mina brister och vid skilda tillfällen skänkt mig personligen sympatibevis, vilka äro mig dyrbara. Ej mindre varmt tackar jag Iduns stora läsekrets, vars orubbliga trofasthet jag alltid skall bevara i kärt minne.

Ett tack slutligen till tidningens hittillsvarande ägarinna, samt till mina kamrater i tidningen, ingen nämnd och ingen glömd, med vilka jag under angenäma former delat det dagliga arbetet.

Allra sist önskar jag Idun av uppriktigt hjärta en lyckosam utveckling under sin nye innehavares ledning. Redaktör Beyron Carlsons journalistiska kapacitet är ju sedan länge känd och erkänd. Hans försäkran om bevarandet av Iduns gamla goda traditioner vid sidan av den modernisering, som en ny tid

med nya krav gör nödvändig, lovar också det bästa för framtiden.

Och härmed bjuder jag den ärade läsekretsen farväl.

Stockholm i december 1922.

ERNST HÖGMAN.

*

Till ovanstående vill Tidningsaktiebolaget Iduns styrelse endast uttala ett varmt tack till redaktör Ernst Högman för mångårigt troget arbete i tidningens tjänst. Då han nu drar sig tillbaka med pension från bolaget är det dock vår förhoppning att han framgent får räknas till Iduns medarbetarestab. Iduns läsekrets har så mångfaldiga gånger njutit av hans pennas alster att man ogärna vill sakna desamma i fortsättningen. Att ny tid kräver nya krafter i våra dagar, då konkurrensen driver upp arbetstakten i helt annat tempo än förr, är en iakttagelse som gjorts överallt inom vår tidningsvärld.

Redaktör Högman betygar, att han överlämnar Iduns ledning i de bästa händer och däri har han otvivelaktigt rätt. Personligen önskar undertecknad uttala sitt tack för mångårigt samarbete och sin högaktning för Ernst Högmans vänsälla och nobla personlighet.

För Tidningsaktiebolaget Iduns styrelse

ALEX. HELLBERG.

Dälluktande, bländande vit tvätt erhålles med **KRISTALLIN TVÄTTMEDEL**

från **OLJEFABRIKS A.-B. UNION - MALMÖ**

JULKALAS.

JULKALAS HÖRA TILL GOTT GAMMALT svenskmanbruk, och det vore att beklaga, om de någonsin skulle falla ur modet eller rättare sagt skulle av någon anledning komma att alltför hårdhänt moderniseras. Julkalas utgör nämligen ett av de ytterst sällsynta tillfällena under året, då personer, tillhörande samma släkt- och vänkrets, och av olika åldrar komma tillsammans under ett och samma tak och sitta bänkade omkring ett och samma — ibland dock flera — bord. Ty som bekant torde vara, så äro dylika både nyttiga och roliga tillfällen numera tyvärr ganska tunnsladda.

Vad nu den materiella delen av ordnandet till ett julkalas angår, så behöver detta ej alls vara så vidare betungande, n. b. om det hålles inom rimliga gränser. En värdinna kan nämligen, utan att hon riskerar att klandras för enförmighet, bjuda liknande eller så gott som likadan mat som hon förut själv vid nyss föregående julkalas varit bjuden på. Och det är ingen som tycker illa vara; tvärtom kan det bli ett plus i nöjet — d. v. s. vad fruarna angår — att göra vissa jämförelser mellan fru H:s och Y:s lutfisk eller fru B:s och D:s julkorv, sylta, vörtbröd, smörtårta m. m.

Den som ställer till ett julkalas, gör ju detta delvis av vetskap, att det redan i huset finnes en hel del mat färdiglagad eller så gott som färdig julmat av alla slag.

Det första som brukar serveras på ett julkalas är nästan alltid ett rikligt smörgåsbord, detta då gärna i förening med "dopp i grytan". Det ger genast en glad och festlig stämning, om smörgåsbordet är dukat i köket eller ett till detta närgränsande rum, där det rykande heta doppet på spisen är lätt tillgängligt.

När doppet försiggår i köket, bör givetvis menun i sin helhet — och i synnerhet själva middagen — väljas så att så gott som ingenting behöver stå på spisen mer än kastrullen med doppet. Det enda tillhörande smörgåsbordet, som bör vara varmt, är korven och salta köttet — såvida dessa anrättningar ej äro ämnade för själva middagen — samt potatisen. Rätterna för middagen få stå i varm- eller stekugnen eller i koklåda.

Att duka till julkalas enligt ovan berörda bruk är roligt. Och inte behöver dukningen bli vare sig besvärlig eller dyrbar. Hur den skall utföras skulle nästan kunna vara onödigt att här vidare orda om, enär de flesta värdinnor sedan gammalt och genom lång erfarenhet själva veta huru de vilja ha var sin speciella julkaladukning beskaffad. Men då det till Idun under den senaste veckan inkommit ett flertal brev med begäran om råd och upplysningar just i detta ämne, skall här nedan, i korta drag givas några förslag.

Utgående ifrån att det finnes möjlighet att duka allt vad som hör till doppet i köket, föreslås följande menu, vilken just är så avpassad, att maten är till största delen färdiglagad, innan middagen tager sin början.

I köket: *Dopp i gryta med olika tillbehör.*
I matsalen: *Lutfisk, potatis, vit sås, skivat smör. Vol-au-vent, rikligt fyllt med ragu på fågel och svamp. Kall nougatpudding, garnerad med ananas och syltade jordgubbar.*

Detta är ett förslag, och som synes så förutsättes att till doppet jämte all den övriga julmaten (sylta, fläsk- och bräckkorv, varmt salt kött m. m.) även skinkan serveras. Men även ett annat eller rättare sagt flera förslag skulle kunna givas. T. ex.

I köket: *"Dopp"; ett mera "vanligt" smörgåsbord: presssylta, rödbetor, delikatessill, potatis, bräckt prinskorv, revbenspjäll, ett par lådor med äggstanning över — sparris eller hummerstuvning etc. etc.*

I matsalen: *Grönkål (kan uteslutas). Lutfisk, skinka, korv etc. med legymer, smörtårta (eller plumpudding).*

Vilken menu av dessa som än väljes, så överensstämna de däri, att till dem båda kan så anordnas, att det mesta av vad som hör till middags-

rätterna kan gömmas under den tid som "doppet" pågår.

För dukningen i köket tillses först att själva detta är i sin bästa stass. Vilket för övrigt ej alls är så lätt som det låter, enär det hela dagen allt ifrån arla morgonstund har arbetats i detsamma under högttryck. — Inom parentes ett gott råd: flytta redan kvällen förut till ett annat rum alla de nyblänkade kopparkärl, som inte under dagens arbete kommer till bruk, ty annars är det troligt, att det åter behöves en ny tidsödande blankning för att avlägsna de spår av matos och köksimma som de under dagens ihållande arbete antagligen ha erhållit! — Då våra kök — åtminstone i städerna, oftast äro tämligen smått tilltagna, kan ej alltid beräknas att alla gästerna — om antalet är stort — skall kunna sitta på njuta av doppet och alla smörgåsbordets goda ting. För några blir det nödvändigt att med sin välfyllda tallrik förflytta sig till någon annan lokalitet, och då torde serveringsrummet eller en eventuellt hall vara den lämpligaste platsen, varföre också här bör beredas plats för ett par dukbelagda småbord.

Den vackraste dukning i ett kök är nog vår gamla svenska juldukning: bländvita, gärna grova drälldukar på bord och utefter alla bänkar, röda stakar med vita ljus, tall- eller enrisruskor i blanka kopparkärl på hyllor och skåp, och till sist, fastän egentligen ett främmande inslag, den gröna, ljusbärande kransen virad och upphängd med röda band.

På köksbänkarna är smörgåsbordet med all sin ofta imponerande mångfald av anrättningar dukat. Vidare ett par rågade brödkorgar, varav den ena med tanke på doppet, har något tjockare skivor av vörtlimpa och rågsiktsbröd. Vad som också bör iakttagas är att tallrikarna skola vara tämligen stora och framför allt *varma*. Ty det varmaste dopp stelnar bort på en kall tallrik, och därmed är all smak och glädje med detta försvunnen! — Doppkastrullen bör helst vara en av glänsande koppar, vilken på en blank spis nästan speglar sig i denna. Och skaftet kan gärna på gammalsvenskt sätt vara virat med vitt, klippt handpapper, eller bekvämare och modernare, med fransat rött och vitt silkespapper.

Men dopp i gryta ger törst. Herrarna välja möjligen ett något starkt vitt eller bernstensfärgat fluidum, när de inte föredraga att tillsammans med damerna smutta på den heta, kryddstarka glöggen. Och vidare bjudes på köpt eller hembryggt julöl eller också på mumma.

När äntligen det gemytliga och mättande doppet är grundligt begånget, känner nog flertalet bland deltagarna att nu vore det alldeles tillräckligt med en efterrätt. Vilket också är sant. — "Men, då vore det inte något riktigt julkalas!" skulle de flesta värdinnor påstå. Och därför tågar man in i salen, där bordet står dukat med husets kanske finaste duk och vackraste porslin.

Sätten att duka och smycka middagsbordet växla efter smak, råd och lägenhet. Det kan bli vackert och ståtligt, när i hemmet finnes gamla, härliga, nedärvda ting — eller ock sådana av nyare datum — men det kan bli lika, eller nästan lika vackert,

med några få enka och väl valda saker. Eller som t. ex. det här ovan avbildade julbordet. Detta samma bord är visserligen icke dukat i Sverige, men av och för svenskar på en plats, betydligt sydligare än Sveriges sydligaste udde, eller närmare bestämt i Nizza. Vilket tydligt märkes bl. a. på rikedomerna av rosor. Men då detta bord vid ett tillfälle blev kopierat här hemma, väckte det allmän beundran. Det var då dukat för 18 personer och i stället för vita rosor hade man valt vita julrosor. Och i stället för en enda gles spetsduk över klargrönt råsidan, hade man lagt tre dylika dukar på bordet och på dessa var sin lilla låga silverskål med julrosor. Vidare stodo på bordet sex ljusstakar av glas med röda ljus, dessa försedda med fyrkantiga skärmar av stadigt, vitt crèperat papper med stjärnor av rött och grönt. Vad som däremot *inte* blev fullt likt modellbordet var de små dekorativa stjärnorna, bestående av röda eterneller, som på något behändigt sätt voro sammanflätade med varandra, så varken konturerna av finaste karkas eller botten av röd tyll voro skönjbara. — Men de kopierade stjärnorna senterades ändå ganska livligt: de utgjordes av tunn utkavlad mandeldeg (se Iduns föreg. nummer) som uttagen med ett vanligt pepparkaksmått i stjärnor gräddades i svag ugn och sedan glaserades med livligt röd glaslyr av jordgubbssaft, florsiktat socker och karmin.

Ja, sådant var bordet i sitt ursprungliga och kopierade skick, som kanske icke är fritt från ett visst raffinement. Men det var vackert, och det kan utan att effekten därför går förlorad, förenklas. T. ex. vita hyacinter och då endast en skål, vitt glitterbestrött, litet utklippt crèpepapper över grönt silkespapper, enklare gjorda, men dock vita ljusskärmar med grönt och rött o. s. v.

Till sist några ord om maten. För vol-au-vent'en väljes helst fågel med en framträdande viltsmak, t. ex. orre. För 2 fat (12—14 pers.) beräknas 1 orrpar samt 2 helburkar champignoner. Fåglarna stekas i gryta på vanligt sätt och när de äro mörra fränskåres allt bröstköttet samt det på lärbenen, varefter skroven ytterligare få bryna. Omkr. 1½ lit. vatten påslås och kokningen fortsättes tills buljongen kännes mustig då den silas upp, varvid hårt tryckes på benen så all must tränger ut. Champignonerna skäras i fyra delar och fränsas i smör. Fågelköttet skäres i vackra bitar. För ragun brunfränsas på ej för stark värme 3 msk. smör med 6—7 msk. mjöl; den hopkokta fågelbuljongen, stekskyn och champignonspadet påspades och säsen, som bör vara tjock, blank och jämn, avsmakas med kryddor, varefter champignonerna och fågelköttet ilägges att få bli genomvarmt. Ragun kan sedan hällas i innerkastrullen till grötkokaren, i vilken slås kokan- vatten, varefter ragun täckes med lock och håller sig god och varm i värmugnen en eller ett par timmar. — Själva vol-au-vent'erna kunna utbakas (av smördeg) dagen före julkalaset. (Liksom också orrarna stekas i förväg.)

För Nougatpuddingen (för 12—14 pers.)

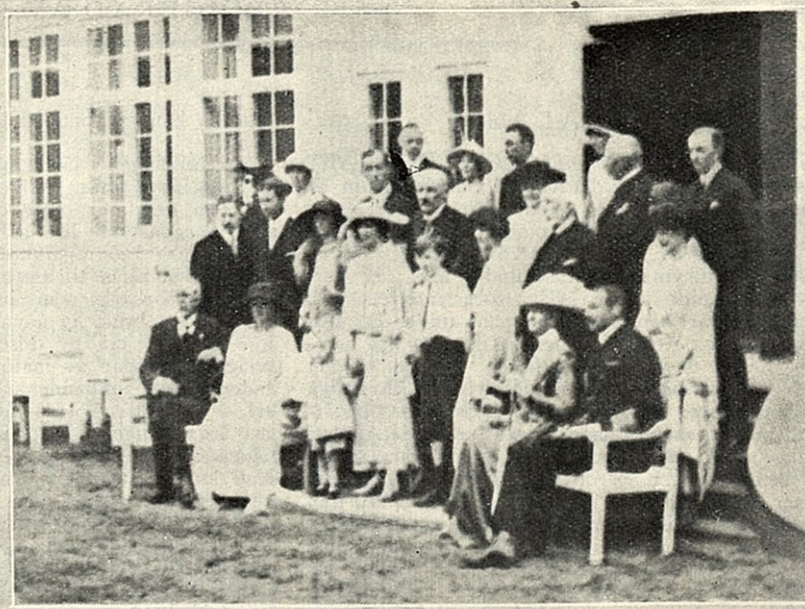
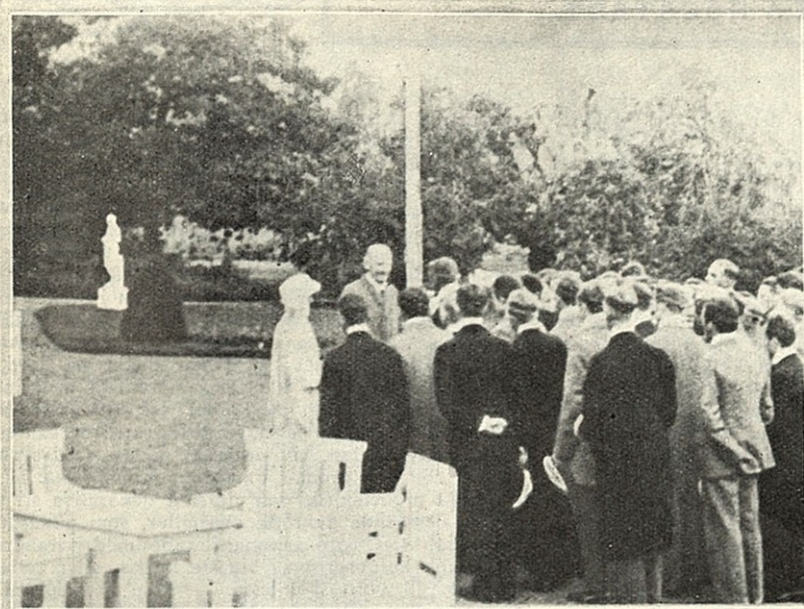
beredes först nougat (se föreg. nummer av Idun) av 250 gr. socker och 80—100 gr. sötmandel. När nougaten är kall, krossas hälften av dem fint i stenmortel; resten har förut skurits i smala, korta stänger i och för garnering. 7 äggulor röras 10 min. med 1 rågad dcl. socker. Knappt ¾ liter tunn grädde kokas upp med 1 msk. vaniljsocker och slås över äggmassan. Blandningen hälls tillbaka i kastrullen och får komma nätt och jämt till sjudning (ej full kokning), då den avlyftes och vispas, tills den är kall, då 15—16 blad gelatin, väl lösta i 6—7 msk. hett vatten, noga iblandas tillika med den krossade nougaten. Sist nedröres varsamt 6 dcl. tjock grädde, vispad hårt till skum. Krämen fördelas i två vattensköljda, sockerbeströdda formar, som få stå på is 3—4 tim. Strax före serveringen uppstjälpes puddingarna och garneras med nougatstängerna och ananas, syltade bär eller dylikt.

(Forts. sid. 1287.)

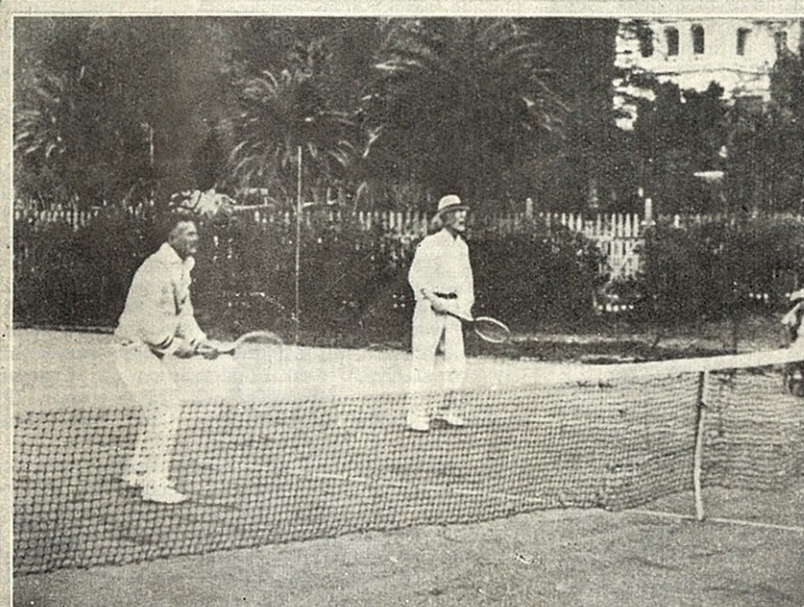

Ett dukat julbord.

VAD VI UPPLEVAT 1922.

En intressant nyhet kommer att i år bjudas publiken på biograferna, då Svensk Filmindustri ger en revy i film över det gångna årets viktigaste händelser. Genom älskvärd tillmötesgående från Sv. Filmindustris sida har Idun här satts i tillfälle återge några några bilder ur revyn. — Bilderna här ovan äro tagna från prins Carls och prinsessan Ingeborgs silverbröllop på Fridhem.

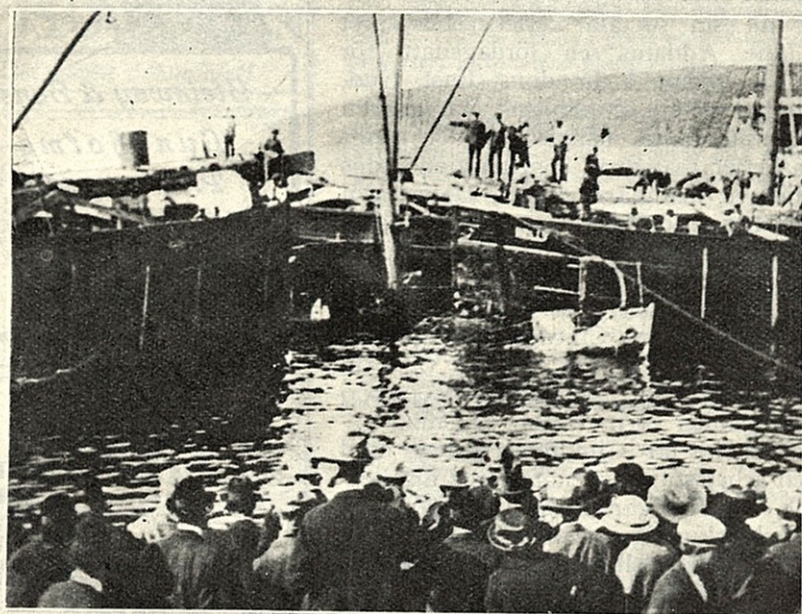

T. v.: Konung Gustaf i Nizza vid ett parti tennis, kort före den ödesdiga automobilfärden till Genève. — T. h.: Från en kunglig händelse här hemma: holländska drottningens besök i Stockholm.

T. v. Mrs Tingley var här och predikade om teosofisk skönhet, men vann icke bifall. T. h.: litet praktisk skönhet i vardagslivet: rakning under musik i stockholmska rakstugor.

EN ÅRSKRÖNIKA I FILMKLIPP.

Två klipp ur årets långa olyckskrönika: T. v. Den förolyckade Per Brahe tages upp. T. h.: Från raset i Stockholms Stadsgård, då stenblocken krossade Kafé Grottan och två personer dödades.

T. v.: Året började med en sträng vinter, och ångare i Stockholms hamn frös fast. T. h.: Det var ett i Stockholms historia viktigt ögonblick (det inföll den 1 april kl. 5.17 f. m.), när den första spårvagnen i trafik passerade slussbron.

T. v.: en erinran om teknikens seger: vid kanalbygget i Södertälje släppes vattnet på i den nya slusskammaren. T. h.: Står inte i alla fall förbudsomröstningen som det livligaste minnet från 1922?

Gahns Maniol
det bästa för huden
i alla väder

MED VÄTESUPEROXID

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmalt föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**
Originalflaskor om 500 gram.
Fås å alla apotek.

KNIVSKÄRPAREN THULE *Svenskt patent*

Enda verkligt effektiva Knivskärpare. Skärpningen sker mellan ovala smärgelstenar. Knivarna bliva skarpa på några ögonblick och fara ej illa. Bör finnas i varje kök.

Pris kr. 2.75

Säljes i varje välsorterad Järn- o. Bosätt-ningsaffär.
STENSHOLMS F.A.B.
HUSKVARNA

HORNIMAN'S PURE TEA

Etablerad i London 1826,
Favoritthet å Europas
alla bestickningar

På världsturné med fredens budskap.

(Forts. fr. sid. 1279.)

kallar det, i alla händelser ett av de förnämsta i U. S. A. Den första impulsen till sin sociala kärleksverksamhet fick Jane Addams en lördagsnatt för många år sedan i Londons East End, då hon for på ett omnibustak och såg en mängd utmärglade människohänder girigt sträckas efter matvaror, som auktionerades bort från en månglares lager. Denna syn följde henne, och då hennes svaga hälsa hindrade henne från att bli läkare, vilket varit hennes dröm som skolflicka, slog hon sig med en god vän, miss Starr, ned i ett gammalt hus i ett av Chicagos arbetarkvarter. Det var Hull House, som nu växt till att omfatta 13 olika byggnader, där 10,000 personer samlas varje vecka, där man genom folkök, ett Childrens House med lek- och arbetsstugor, genom föredrag, kurser och utställningar söker lyfta de fattigaste och okunnigaste immigranterna ur deras materiella och andliga nöd upp till en människovärdig tillvaro. Det är mest slaver, italienare, greker och judar, som här få hjälp, skandinaver finner man här endast bland miss Addams medhjälpare.

Vilken fin psykologisk instinkt miss Addams besitter visar följande smådrag. Hon hade märkt att det inom emigrantfamiljerna i regel gick rätt bra för barnen, männen kommo ut i arbete och klarade sig tämligen väl, men hustrurna blevo de mest efterblivna i den nya miljön.

Hon fann då på att uppmuntra dem till att uppta sina nationella hemslöjder: rumäniskorna sysslade med sina färgrika broderier, italienskorna sydde spetsar o. s. v. Detta arbete gav dem icke blott penningförtjänst och ett intresse utöver hemmets skötsel, den icke minst viktiga följden var att den tillvann mödrarna barnens beundran och uppskattning, den stärkte mödrarnas auktoritet. Deras mödrar kunde något som inte vilken amerikanska som helst kunde!

Så levde Jane Addams helt för sitt settlement, tills hon 1915 åtog sig att bli ordf. för kvinnornas fredskongress.

Liksom Fredrika Bremer en gång satte sin prestige på spel genom att ge ut Hertha, så riskerade Jane Addams sin enorma popularitet genom att förbli fredsvän mitt under brinnande världskrig. En del av landsmännens sympatier har hon väl sedan återvunnit, men långt ifrån alla.

— Jag tycker att de svenska kvinnorna äro duktiga och beundransvärda, säger miss Addams under samtalets lopp, men de kunde dock göra mera för fredens sak. Var och en måste tro att hon kan åstadkomma något, hon bör sätta sig i förbindelse med vårt förbund och bli en arbetande kraft.

Från England reser trion till Paris, och därifrån far miss Addams, som för sin rheumatism är ordinerad ett varmare klimat, till Indien. Dock icke blott av hälsoskäl. Hon hoppas där också kunna få personligen råka den indiske »folkuppviglar» — som engelsmännen kalla det — Ghandi, den egendomlige idealisten, som predikar harmoni mellan klasserna och passivt motstånd mot England, Ghandi, som kunnat få 25,000 man att gå i fängelse utan att vädja till högre rätt, ett nytt fenomen i historien, och som själv sitter i cell, dömd till 6 års fängelse. Så att det blir först efter en världsomsegling på flera månader som »Amerikas främsta medborgare» över Japan återvänder till sitt land igen.

BABA.

**- Steinway & Sons -
Lundholms
Pianomagasin**

Stockholm
Jakobbergsgatan 39
Göteborg Malmö

**GÖR SJÄLV
EDERT MÅLTIDSVATTEN,
LÅSK OCH
HÄLSOVATTEN MED
ST ERIKS
MIMER-SALT**

TILLSATT TILL VATTEN
ENL. BRUKSANVISNINGEN
SÄLLES ETT LITERT,
VÄLSMÅNDE OCH BIL-
LIGT MÅLTIDS- OCH
LÅSKVATTEN
OCH DET BÄSTA 20
FRUKTSALTET I HANDELN
EN FLASKA TILLAGS
TILL 60 GLAS VATTEN.

ST ERIKS TEKN. FABRIK
STOCKHOLM

SÄLJES Å APOTEK, I SJUKVÅRDS O. KEMIKALIE-
AFFÄRER. PRIS KR. 3 PR. FL. TILL LANDSUTEN
NOT POSTFÖRSKOTT

**Kobbs
Thé**

är alltjämt
marknadens
förnämsta

**Bal- och Supé-
Klädningar**

tvättas kemiskt och
omfärgas bäst hos

LUNDBY
Skönfärgeri & Kem.
Tvättanstalt, Göteborg
KUNGL. HOVLEVERANTÖR

Man blir bäst belåten

om inköpen av svenska och ut-
ländska

finare parfym o. tvålar

m. m. göres i "Modsalongen",
Lästmakaregatan 3 (vid Stureplan)
Stockholm.

Billiga priser, goda varor.

**PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER**

FORORDAS AV LÄKARE

» Vid allmän svaghet,
nervositet, överansträng-
ning och sömnlöshet. »

SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM

SALTSJÖQVARN

KEJSARKRONAN

Det bästa vetemjålet!

Barnens förtjusning är

JAMAICA
BANANER
GODA
Ytterst lättsmälta
Närande.

Julveckans främsta film!

Det svenska lustspelet
"LUFFAR-PETTER"

Filmfars i fem akter, författad och iscensatt av **ERIK A. PETSCHLER** ("Värmlänningarnas" välkände regissör)

Ett roligt och trevligt lustspel, som ovillkorligen lockar till många och glada skratt!

PREMIÄR ANNANDAG JUL
i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Hälsingborg.

Se dagspressens biografannonser!

BÄST VILAR MAN I

STÅLRESÅRMADRASSEN IDEAL
Hygienisk - Billig - Hållbar
Prislista gratis och franko.
Obs! Reducerade priser fr. 1 mars i år.
AKTIEBOLAGET RESAR
Tel. 780 Karlstad Tel. 780

Iduns hushållssida.

(Forts. fr. sid. 1283.)
IDUNS KÖKSALMANACK. 31 DEC.—6 JAN.

SÖNDAG. (Nyårsafton.) Frukost: Smörgåsbord; fattiga riddare med sylt; kaffe eller te, saffransbröd. — **Middag:** Dopp i gryta med skinka, salt kött, korv etc.; lutfisk med skirat smör, vit säs, potatis; risgrynsgrot och gräddmjölk; klenäter med sylt.

MÅNDAG. (Nyårsdagen.) Frukost: Smör, bröd, ost, inlagd sill; bifstek, potatis; kaffe eller te; saffransbröd. — **Middag:** Grönkål med frikadeller; stuvad lake, potatis; stekta orrar, helstekt potatis, sallader; drottningstårta med vispad grädd.

TISDAG. Frukost: Pressylta, rödbetor, potatis, kallskuret (korv eller salt kött etc.); smör, bröd, kaffe eller te; skorpor, vetebröd. — **Middag:** Pepparrottsbringa omgiven av potatis samt i klyftor kokad vitkål; äppelkompott med gräddmjölk.

ONSDAG. Frukost: Griljerade grisfötter, rödbetor, potatis; smör, bröd, ost, kaffe eller te, vetebröd, skorpor. — **Middag:** Pudding på lutfisk med skirat smör; landshövdingssoppa.

TORSDAG. Frukost: Kokt salt sill, överlagen med skirat smör och 1—2 hårdkokta, hackade ägg. — **Middag:** Ärter med fläsktärningar (t. ex. mindre vackra bitar, fett o. dyl. från julsinkan), tunna pannkakor med sylt.

FREDAG. (Trettondagsafton.) Frukost: Prinsesskotletter (av malet kalvkött), potatis; smör, bröd, kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Dopp i grytan; korv, skinka, revbenspajall, sylta etc., lutfisk, potatis, vit säs; risgrynsgrot; smörbakelser.

LÖRDAG. (Trettondagen.) Frukost: Fin bräckkorv, äggröra, potatis; ost, smör, bröd, kaffe eller te, vetekaka. — **Middag:** Kejsarsoppa med oststänger; renstek med helstekt potatis, gurka och söt-sura sallader; smörtårta med vaniljsås.

RECEPT (Eftertryck förbjudes.)

Stuvad lake (för 6 pers.) — 1½ kg. lake (drygt), 2 tsk. salt, ½ citron, 3—4 msk. smör (nära 1 hekto), 4 msk. mjöl, 1 del. vatten, 2 del. grädd, 1 tsk. socker, (vitt vin).

Lake bör om möjligt köpas levande. När den är slaktad, beströs den ganska tjockt med salt och får ligga en stund. Den fläs därefter och urtages varmsamt, varvid rommen och levern tillvaratagas. Fisken sköljes väl, helst under rinnande vatten, avtorkas och ingnides med det avmätta saltet, varefter den får ligga 1—2 tim. Den skäres tvärs över i 4—5 cm:s breda bitar, som begjutas med den urpressade citronsaften och efter en stund vändas i mjöl. En kastrull smörjes tjockt med smör och häri läggs fiskstyckena tätt intill varandra. Resten av mjölet och smöret tillsättes, och vattnet jämte gradden påhållas varsamt vid kanten. Laken får sedan mycket sakt koka under lock 15—20 min. Den lägges upp, avsmakas med socker, och, om så önskas med 2 msk. vitt vin. Anrättningen garneras med den särskilt i saltat vatten kokta laken och levern samt citronskivor.

Obs! Om så önskas, kan en mindre del av rommen läggas bland fisken, då den — rommen — brukar koka sönder, varefter den under vispningen av säsen jämt fördelar sig i denna.

Sköna Helena som blev valkyria.

FRÖKEN ANNA-LISA MATTSON, SOM stockholmarna minnas sedan den tid hon var Sköna Helena på Oscarsteatern, är på fransysk visit i hemstaden för att gifta sig. I sitt gamla flickrum, bland marmorvaser, kristaller och andra lysningspresenter, berättar hon om sin karriär och sin fästman, vilka båda tyckas vackra och goda. Anna-Lisa Mattson är i närvarande stund primadonna vid Kiels Stadsopera, hon får de vackraste kritikerna för sin "underbara, högdramatiska sopran" — för att citera bara en avisa, die Zeit — och hon har övat in tio roller bl. a. Isolde Brünhilde och Valkyrian det sista året. Och hon känner inte den ringaste längtan tillbaka till den lättare musans tempel vid Kungsbron.

Hennes fästman, Walter v. Roon-Günteritz, som förresten är släkt med den berömda generalen v. Roon under fransk-tyska kriget, är målare och mycket mångsidig. Så har han målat ett porträtt av

Titelblad och register till Idun 1922 bliva färdiga till expedition nästa vecka och tillhandahållas gratis på Iduns Exp. Till landsorten sändas de mot insändande av porto 5 öre. Vid köp av pärmar till Idun medföljer titelblad och register gratis. Pärmarpris är kr. 2:25 plus porto 80 öre. Likvid helst i postanvisning. IDUNS EXPEDITION.

KOLYNO S

tandpasta rengör icke blott tänderna, utan åstadkommer även genom sina antiseptiska beståndsdelar en sanering av hela munhålan.

Finnes hos alla Apotek-, välsort. Parfym-, Färghandl. & Raksalonger m. fl.

Aberopa denna tidning och begär gratisprov.

BERNHARD MARING - STOCKHOLM C.

ALABASTER-TVÅL

överfet toalettvål med behaglig parfym

Alla damers favorit-tvål

TILLVERKARE:
GAMLA TVÅLFABRIKEN
TERNINGHOLM, MALMÖ.

NISSENS
äkta
Bröst-karameller
mot
hosta o. heshet

Giv ungarna smörgåsar-

svenska folkets nyttiga och bekväma husmanskost! Men slösa inte bort pengar på dyrbart smör utan giv dem vad som är lika bra, men betydligt billigare. Kort och gott:

GIV DEM **MUSTAD'S** "BÄSTA-VÄXT"

MÖBLER
OCH
RUMSINREDNING

För bostadsinredning in-
treaserade personer anta-
gas som ombud för mina
tillverkningar, en på varje
plats. Illustrerad katalog.

DAVID BLOMBERG
KUNGSÅGAN 15
STOCKHOLM

Hurra!
Nu har mamma
tvättat min klän-
ning med
Gummans Flingor

Campbell's SOPPOR
färdiga att genast användas.
Läckra i smak! Billiga i pris!

Oxsvans	Soppa
Tomat	"
Mock Turtle	"
Grönsaks	"
Sparris	"

FLORODOLE-TVÅL
För
Hygienisk
Hudvård

Parfymere FLORA GERLE

Pass på
att Ni får

Pellerins

Kungl.
Hovleverantör

Då vet Ni
vad Ni får

Krantz

HENNES HY vanställdes förut av finnar och andra hudutslag. Men sedan hon på lakares inrådan började behandla den med *M. Zadig's medicinska tjärtvål* hade den på kort tid återvunnit hela sin forna friskhet och glans.

Ger Eder hys utseende anledning till bekymmer, behandla den då med *M. Zadig's svarta eller VITA, medicinska tjärtvål* och Ni skall snart helt och hållet vara kvitt detta bekymmer. Fråga Eder läkare han skall bekräfta påståendet.

M. Zadig's

TJÄR-TVÅL

**Kall
kokt skinka
är svårsmält**

såvida Ni icke därtill äter den så delikata färdigblandade engelska senapen.

**Colman's
"Savora"**

Önskas senap i pulver rekommenderas den gamla välkända Colman's D. S. F. Mustard.

Repr.: Gust. F. Bratt & Co.,
Göteborg.

Claes Fleming för svenska kyrkan i Kiel, ritat klatschiga filmaffischer, utställt en hel miniatyrsamling i Stockholm och bl. a. målat operasångerskan fru Althéns porträtt. Den 6 jan. måste de nygifta vara tillbaka i Kiel, ty då skall unga frun spela Valkyrian. Idun gratulerar!
(Se bilder sid. 1281.)

**Iduns tävlan om det bästa
julmatreceptet.**

Prisen äro nu utdelade.

DEN AV IDUN ANORDNADE PRISTÄVLINGEN om det bästa julreceptet har, som var att vänta, av våra läsarinor tagits med stort intresse, i det att ett mycket stort antal tävlingskrifter inkommit till den för tävlingstidens slut fastställda dagen.

Av utvalda sakkunniga ha alla de insända recepten noga genomgåts och jämförts med varandra. Arbetet ökades väsentligt därigenom att ett stort antal av de tävlande inkommit med precis samma recept — så t. ex. hade elva personer skickat ett lika lydande recept på bräckkorv, sju på samma sort engelska pepparkakor, lika många på samma leverpastej o. s. v. Till all lycka för de bedömande, blev intet av dessa recept belönat med något pris, enär samtliga recept återfinnas i ett par mycket spridda kokböcker. Och det var ju mera ovanliga recept, med andra ord s. k. familjerecept som skulle prisbelönas.

Efter moget övervägande har prislistan fått följande utseende.

1:sta pris: Fru Maria Rosengren, Hallaryds prästgård, för en liten samling goda och mera ovanliga julrecept.

2:dra pris: Fröken Hertha Jacobsson, Kägeröds Mejeri för recept på en originell, billig och smaklig leversylta.

3:dje pris: Fru Signe Grafoord för en trevlig samling julrecept från Västergötland.

Spalten om böckerna.

En bok, som säkert skall komma att spridas i stora massor, är den nyligen på Hugo Gebers förlag utkomna "Själkultur" av Knut Kjellberg. I denna bok ha sammanförts de etiska söndagsföreläsningar, som professor Kjellberg höll i Arbetarinstitutionen de senaste åren av sitt liv och vilka vunno en sådan ankläng och förståelse. Knut Kjellberg hade själv tänkt omarbetsa sina föredrag för utgivning. Det blev icke av. Men de två nedannämnda damer, vilkas porträtt återges sid. 1277, ha på denna punkt fullbordat hans livsverk.

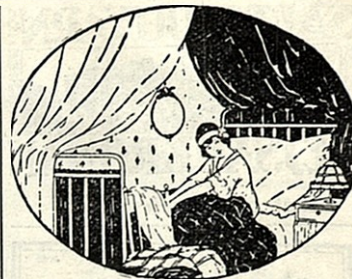
Som utgivare av boken står professor Kjellbergs dotter, fru Ingeborg Kjellberg-Thiel. Initiativet till arbetet har tagits av fil. kand. fru Elsa Thulin, som även bistått med samlandet och redigeringen av föreläsningarna. Fru Thulin hade särskilda förutsättningar för detta arbete, då hon i många år av oegennyttigt intresse för Knut Kjellbergs verksamhet tjänstgjort som hans sekreterare.

Boken inledes med ett företal av prins Eugen, som ju stod Knut Kjellberg mycket nära. Man torde särskilt kunna rekommendera boken åt studiecirklar och andra, som vända sig till den sökande ungdomen. Priset har satts så lågt som till 3 kr. En särskild minnesupplaga på 200 nummerade exemplar och med professor Kjellbergs porträtt utkommer även med det snaraste.

John Galsworthy: "Att hyra". Till svenska av Ellen Rydelius. Svenska Andelsförlaget.

Med den i dagarna från Svenska Andelsförlaget utsända översättningen av Galsworthys "To let" föreligger den romancykel, som utgör den berömda Forsytesagan, komplett även på svenska — ett glädjande faktum för alla vänner av Galsworthys förnäma och artistiska berättarkonst. Ett par dithörande, mer parentetiska, smärre noveller tillkommer inom den närmaste framtiden, införlivade med det första svenska bandet av författarens kortare berättelser.

Den första volymen i serien, "The Man of Property", skildrar mot bakgrunden av den Victorianska aeran i England den respektabla mr Soames Forsytes olyckliga äktenskap med Irene. Soames, the man of property, behärskas av ägandets passion och lyckas med allt — utom att återvinna sin hustru. I den följande volymen, "In Chancery", uppger han förföljandet och gifter sig med en kall

Paradis

**DUNTÄCKEN
MADRASSER**

göra sängkammaren
till ett Paradis

**J. Svensson & Bourghardt
GÖTEBORG**

Täckfabrik *Flådderränseri*

Aug. Försters

Flyglar och Pianon
Hirschs Pianomagasin

(CEDERGRÉN & MÖLLER)
Regringsgatan 26, Stockholm

**Nyckeln
till hälsa**

är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utdriva urinsyran från kroppen, samt upprätta blodet, därmed avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.

En huskur med Fruktsalt-Samarina är härtill synnerligen välgörande.

Magsyra och huvudvärk försvinna, värk i kroppen, reumatism och nervsmärtor skingras. Hälsa, krafter och välmående återvinns.

Fruktsalt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart uppriskande. Pris per burk kr. 2:75, erhålles per postförskott från Cederoth's Tekniska Fabrik, Stockholm. Säljes i Apotek, Drog- och Färghandel.

**Gyllenhamars
HAVRE-MUST**

ÄR DET
BÄSTA
SOM FINNS

**Skaffa Eder den ståtliga boken
"Om Vättern och Norra Vättersbygden"**

av

JOEL HAUGARD.

"Jag har i hög grad fångats av den saklighet och skildringskraft, som författaren visar i denna bok, som säkerligen får stor läsekrets även utom bygden."

Ellen Key.

"Jag misstär mig säkert ej, om jag i denna bok tror mig möta ett kärleksverk, ett sådant som jag själv i yngre år hade planer på att gripa mig an med. Med sitt sakliga och omfattande innehåll blir det nu fullföljda arbetet säkert välkommet, i all synnerhet bland dem som ha sin egen rot i de annars sparsamt beskrivna bygdena kring norra Vättern. Till dem hör jag, fastän nu många höstar mörknat, sedan jag för sista gången blåste ut min aftonlampa på Olshammar."

Verner von Heidenstam.

"Det är också med barndomskärlekens företrädesrätt, som Vättern och dess stränder skildras. Varje skiftning över de oroliga vattnen är författaren bekant, varje sägen, varje naturföreteelse är upplevd eller mottagen under samvaron med ortsbefolkningen."

Louise Stenbock.

Boken omfattar 336 stora sidor, är utstyrd med konstnärliga vinjetter och ett stort antal vackra och intressanta illustrationer.

Pris 7 kr.

FRISÉR-KAMMAR PRYDNADS-
av högsta kvalité och elegans
äro stämplade
"KROKO"

En vägledare

vid föräldrars och målsmäns val av lämplig nöjesläsning för barn och ungdom är i Iduns spalter också under nästa år lektor Marie-Louise Gagner. Hennes sakkunniga recensioner ge även den bästa möjliga vägledning för bokinköp till skol-, ungdoms- och barnbibliotek etc.

Slutligen kommer lektor Gagner att lämna en värdefull översikt över utkommande religiös litteratur.

fransyska, som skänker honom dottern Fleur. Irene åter gifter om sig med Soames kusin Jolyon och får med denne sonen Jon.

I den sista volymen för författaren fram tredje generationen av den Forsyteska familjen mot en bakgrund av den atmosfär det nyss överständna världskriget lämnat efter sig. Jon och Fleur mötas av en slump och bli förälskade, men då Jon reda på den tragiska förveckling, som omöjliggör deras förbindelse, avstår han hellre från sin kärlek än han utsätter sin mor för förödmjukelsen att se sin egen son förenad med dottern till den man, som en gång våldtagit henne och drivit hennes älskade i döden. Han flyttar med sin mor ur landet. Fleur gifter sig med första bästa och till sist står Soames, den trots allt icke osympatiska "Man of property", ensam och övergiven, rysande av köld inför tillvaron, som slagit både hans egen och dotterns levnadslucka i kras. I slutkapitlet går han på en londonsk kyrkogård melankoliskt mediterande över det han aldrig kunnat få, hur än han önskat det — skönheten och kärleken i världen!

To let är en imponerande avslutning på den mäktiga Forsyteska släktkrönikan och samhällsskildringen. Den präglas av samma artistiska finess som de övriga volymerna och som flertalet av författarens verk. Samnta diskreta, förnämliga atmosfär vilar även över denna. Man njuter i fulla drag av människoskildringens skarpa, naturbeskrivningarnas fina lyrik och av den milda humor, som löper jämnsides med kritik och satir.

Översättningen, av fru Ellen Rydelius, är intelligent och smidig. Galsworthys kräsna ordval kan vara nog så kinkigt att brottas med, det vet kanske den bäst, som själv försökt.

AGNES BYSTRÖM-LINDHAGEN.

*

Svenska Kyrkans Årsbok 1923, (pris kr. 4:—) kyrkofolkets speciella, av Diakonistyrelsens Bokförlag utgivna kalender, har i dagarna utkommit med ett rikhaltigt och omväxlande innehåll.

De bidragande författarna inom den teologiska världen äro många och framstående. Dessutom upptager årsboken förteckning över Svenska kyrkans parsterskap, kyrklig statistik samt diverse notiser och sakuppgifter rörande religiösa förhållanden, vilket allt bidrager till att göra arbetet hart när outhärligt för alla kyrkligt intresserade i vårt land.

Särskilt observeras med tillfredsställelse, att i denna kalenders almanacka predikotexterna enligt den nya evangelieboken införts, i motsats till andra almanackor som på grund av Vetenskapsakademiens bekanta lapsus fortfarande hava den gamla evangeliebokens texter.

F. D. SKOLFÖRE-
ständerinnan fröken Anna
Wijkander fyllde den 27
dec. 70 år. Inom den
svenska flickskolan intar
fröken W. en av de främ-
sta platserna. Under åren
1888—1906 hade hon egen
flickskola i Göteborg.

Yardley's Old English Lavender Soap

Av utsökt kvalitet renar den huden fullständigt och bibehåller hyn ungdomligt fraiche.

Luxiöst parfymerad med doften av den äkta Lavendelblomman är det den förnämsta bland alla kvalitets-tvålar.

Pris pr kartong om 3 tvålar, Kr. 4:50.

Säljes i alla förstklassiga och välsorterade affärer inom b.anschen.

YARDLEY & CO., LTD.,
LONDON, W.1.

**Ottomaner
Schäslonger
Soffor**
Thorwald Olsens Möbelverkstad
Blecktornsgr. 6, Stockholm. Sö 9851.

F Pauli's OVICULA

(ägg) - tvål

håller barnens hy
mjuk och len trots
vinterkylan.

Iren

Zeniths

namn borgar för en
förstklassig produkt!

Gräddmargarin: "Extramärket Zenith"
Växtmargarin: "Zeniths Extra Växt"

äro marknadens förnämsta kvaliteter.

Använd
alltid

**Kalmar
Risstärkelse**
och Ni blir belåten med resultatet.
Kalmar Ångkvarns A.-B.

Se här min Vagga

här föddes jag för många,
många år sedan, med kärlek
omhuldad av alla dem
som sätta värde på min ut-
sökta smak och min lösan-
de verkan vid Förkylning,
Hosta, Influensa, etc.

REGLISSE FLORENT

är mitt namn. Begär min
delikata Pâte Vanillée, som
säljes överallt.

BARNENS FÖDA

bör sammansättas med största omsorg. Nestlé's Barnmjöl överträffar alla andra näringspreparat därigenom, att det i näringsvärde kommer absolut närmast modersmjölken. Originalburk om c:a 400 gr. netto à Kr. 1:90.

Inom 5 minuter

försvinner den häftigaste huvudvärk och de mest plågsamma nervsmärtor, om 1 PERVALKAPSEL intages. Nutidens effektivaste och angenämaste medel i sitt slag, utan några skadliga biverkningar. Oumbärligt vid förkylningar, influensa, neuralgier etc. Användes å de största kliniker. — Säljes å apotek i askar å kr. 1:70.

Den nyföddes hud är ömtålig!

Använd därför en absolut tillförlitlig salva.

MILLIDIN-SALVA

(Överläkaren Dr. Lindströms hud- och sår salva.)

"A Barnbördshuset Pro Patria, Stockholm, har sedan mer än 10 år tillbaka använts den numera av A.-B. Leo i Hälsingborg tillverkade Millidin-Salvan mot de hos spädbarn vanligt förekommande rodnaderna, hudlösheterna, liksom också mot sårnader å mödrarnas bröstvårtor uppkomna genom digivning, och ha alla dessa åkommor påfallande hastigt gått till förbättring eller fullständig läkning under behandling med denna salva. Intygas sanningsenligt.

ELLEN WESTERBERG,
1:sta barnmorska och föreståndarinnan vid Barnbördshuset Pro Patria, Stockholm."

MILLIDIN är dryg, obegränsat hållbar, härskär aldrig, därför billig i användning. Fås å apotek, kemikalie- och övriga affärer. Tillv.: A.-B. LEO, Hälsingborg. Nederlag i Stockholm:

Firma AUG. PETRÉ, Luntmakaregatan 79.
Tel. Riks 813 44. Allm. Vasa 25 31.

Varje familjeförsörjare

bör bereda sina efterlevande Pension i

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återopas.
Storkyrkobrinken 11 - Stockholm

Damkläden

i en mångfald moderna kulörer. Utmärkta kvalitéer.

Minutförsäljning. - Partipris.

NORRKÖPINGS STUVLAGER,
Barnhusgatan 4, 1 tr. ö. g., Stockholm.

**K. RÖED
LOTTERIKONTOR**

Dronn.-gt. 8, TRONDHJEM

Nerkingar

eller örebrolänningar på andra orter, som vilja bibehålla kontakten med hembygden, böra icke underlåta att läsa den tidning, som framför andra är värd att av Eder uppmärksammas.

Nerikes Allehanda.

(Örebro Läns Tidning.)

är den äldsta, förnämsta och bästa av länets tidningar.

Prenumerera därför snarast!

Kaffetären den bästa är
Bland alla jordiska drycker,
Den bästa fröstar den alltid är,
Då sorgen tungt på dig trycker,
Blott "lären" givits en rätt behandling,
Och kokats uppå
Gevalia-blandning.

Margarin EXTRA VÄXT

Margarin
MARGARIN AB, STOCKHOLM

FRÅGOR OCH SVAR

Svar till: *Förtvivlad ung kvinna, Nöd, Ariadne* m. fl. som begära att i frågospalten få införda div. frågor och upprop om möjlighet till större och mindre penningelån, upplysas att Idun ej kan på något sätt ställa sig som låneförmedlare mellan de ärade läsarinorna.

Iduns förmedlingsbyrå

lämnar tillförlitliga uppgifter om utkomstmöjligheten på olika banor just nu. Alla upplysningar om skolor och utbildningsanstalter, in- trädeshöjningar, kursavgifter och uppehållskostnader lämnas omgående mot en avgift av 1 kr. Kom också ihåg att Idun förmedlingsbyrå införskaffar ritningar till villabyggen, ger sakkunniga förslag till olika slags värmelednings-system, badrumsanordningar etc. Lämnar förslag på litteratur. Gör upp matsedlar för fester, inköper handarbetsmateriel etc. Någon ersättning beräknas, allt efter den tid, som åtgår för uppdragets utförande: i genomsnitt 3 kr. i tim.

LÄSARINNORNAS SPALT

N:r 147. Hur få bort misspdydande härväxt. Är mycket besvär- rad därav men vet inte något medel. Mycket tacksam för svar är en *Förtvivlad flicka.*

Se svaren på föregående tre frågor.

N:r 148. Snälla fru Skönhets- doktorn! 1) Jag är så rysligt kobent. Finns det något sätt att bota sådant och i så fall vilket? 2) Jag börjar även lida svårt av armsvett. Vad är att göra? Oändligt tacksam för råd.

Bekymrad sörmländska

1) För en kobent vet jag in- tet annat råd än att *dagligen* ut- föra några benrörelser, som mot- arbeta detta fel. T. ex. att stå med fötterna tätt tillsammans och böja knäna upprepade gånger; att sträcka ett ben i taget framåt och bakåt så rakt som möjligt. Rö- relserna upprepas flera gånger å rad och händerna hållas i sidan. Men för att gymnastiken ej skall bli för ensidig bör ni även göra andra rörelser, så att kroppens muskler bli allsidigt utvecklade. Frisk luft och djupa andetag un- der gymnastiken, som bäst utfö- res om morgonen innan alla klä- der komma på. — 2) Bada eller tvätta hela kroppen varje mor- gon. Dessutom bör ni ett par gånger om dagen tvätta armbålor- na med ljumt alunvatten och pud- ra efteråt med pulvriserad viol- rot eller salicylsyrepulver. När- maste underlaget bytes ofta.

N:r 149. På min näsa sitter en liten cirkelrund röd plita. Min hy är för övrigt frisk, jag är snarare blond än mörk. Det var så länge sedan jag fick plitan, att jag glömt bort på vad sätt den kom till, och den har aldrig förorsak- at mig något obehag. Men som mitt utseende naturligtvis skulle vinna på om den avlägsnas, tar jag mig härmed friheten förhöra mig hos fru Skönhetsdoktorn om det möjligen kunde finnas något oskadligt och tillförlitligt medel mot en sådan plita. *"Näsplita."*

Svårt att ge något råd då man ej vet av vad slag denna "plita" är. Men då den är så gammal och därtill sitter på en så fram- trädande plats är bäst att ej själv experimentera med den utan vän- da er till en hudläkare.

N:r 150. Vore tacksam erhålla något effektivt medel mot röd näsa och röda händer. Antagligen har jag förfrusit båda delar- na. Händerna äro blåroda vid alla årstider utom sommaren och li-

I KÖKET OCH PÅ MATBORDET

Arboga

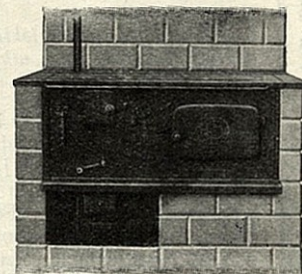
ALFA-KO

HUSMÖDRARNAS

ALFA OCH O

Värmeledningsspisen "ELLO"

Högsta utmärkelse. Silvermedalj i Linköping.

Överträffad för kokning och gräddning. Högsta effekt med minsta bränsleåtgång. Eldstaden reglerbar under pågående eldning genom höj- och sänkbart rost. Ello-spisen är icke kvantitativt men kvalitativt ledande inom branschen o. har vunnit sin spridning genom belättna husmödrar.

DUBERGS SÖNER, ÖREBRO.

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Äktenskapsförord. Boskillnads- och äktenskapskillnads mål. Bontredningar och arvskiften.

TESTAMENTEN

Advokattfirman

Andén & Staël von Holstein

Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein

Lilla Vattugatan 14.

Rike 7576, 24488.

Allm. 18886.

Fina vinster, stora chanser

erbjuder det nya **Welanderhemlotteriet i Malmö.**

Dragning så snart lot- terna slutsålls!

Lottpris endast 2 Kr.!

OBS! 5,000 vinster, alla värde- fulla och nyttiga.

Bland de högre vinsterna mär- kes en stor och elegant möblerad villa i Ljunghusen med fristående ekonomihus och källare. Vidare

en Romresa för 2 personer — allt fritt! —, en hypermodern motor- båt med kojplatser, en 35 hkr.

Dodgebil med plats för 5 perso- ner, en komplett sängkammarmö- bel av polerad björk, en vardags- rumsmöbel, en valfri vinst å 1,000

kr. o. s. v. Summan av vinsternas värde uppgår till över 100,000 kr.

Skriv i dag efter en lott!

Welanderhemlotteriet,

MALMÖ 25.

CAP

Praliner

ytterst delikata

Västernorrlands Allehanda

— Daglig morgontidning i Härnösand —

är enligt postverkets officiella tidningsjournaler den mest spridda tidningen inom Västernorrlands län.

Mot
Huvudvärk
Förkylning
Influensa
Rheumatism
är

ACETOCYL

det effektivaste medlet.

Fritt från acetocylsyrens obehagliga biverkningar hjärtbesvär m. m.

Till salu å alla apotek å kr. 2:30 pr förpackning om 40 tabletter å 1/2 gr.

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

**Choklad
Konfekt
Marmelad**
à 4:40 pr ask

Till landsorten fraktfritt 4:90 pr ask.

PERCY F. LUCK & Co.

SORG-HATTAR
med 2 slöjor
från 30 kronor

BEDA TAPPER
MÄSTERSAMUELSGATAN 6
STOCKHOLM

Smaken är olika

Men en tidning, som skall nå till en stor läsekrets, måste vara lika vederhäftig som omväxlande, lika underhållande som vederhäftig, lika snabb som korrekt, lika självständig i egen ståndpunkt som rätträdig i återgivande av andras mening.

En sådan tidning blir populär inom alla samhällsskikt.

Och sådan är

STOCKHOLMS- TIDNINGEN

som följaktligen vunnit den största spridningen av Skandinavien alla dagliga tidningar. Man läser den och annonserar i den.

Postprenumerationspris för
1923 är nedsatt till:

Huvudstadsuppl. helår 28.—, halvår 15.—, kvartal 7.75, mån. 2.75.

Landsortsuppl. helår 11.—, halvår 6.—, kvartal 3.25, mån. 1.25.

KÖCKUMS

Emaljerade Grytor
är starkast och vackrast.
Försljningskontor
STOCKHOLM GÖTEBORG
ORÖNDRAGSVEGEN 27 MAGASINSGÅRD 23

KÖCKUMS BERNVERK, KALLINGE

Kameror
och alla slag
Foto-artiklar

BEGÄR VÅR KATALOG N:o 14
HUGO SVENSSON & CO
GÖTEBORG

kaså näsan. Var god giv mig ett gott råd beder plågad 19-åring.

Badda näsan om aftonen med så hett vatten ni kan tåla, skölj hastigt av den med kallt och gnid sedan in den med kamfersprit. Innan ni går ut i kyla bör ni smörja in näsan med litet kamfersalva och om ni vill pudra ovanpå. — För händerna se sv. på fr. 142 i n:r 47. — Ett bra medel mot frost i händerna lär vara att om natten lägga på omslag av rå, rivna potatis och vaxtaft över, så att fukten och värmen hållas inne. Man får ha tålmod en tid och växla om med omslagen på höger och vänster hand, så man ej blir alldeles hjälplös.

N:r 151. Skulle jag genom fru Skönhetsdoktorerna kunna få adressen på den som tillverkar valnötsdekot? Har försökt flera av de annonserade hårfärgningsmedlen utan framgång. Har hört valnötsdekotken berömmas som oskadlig och välgörande. A. v. K.
Adressen är: Fru Signy Hellström, Ramnäs.

N:r 152. Vore mycket tacksam om jag finge följande frågor besvarade. — 1) Det har stått i edra spalter att ricinolja användes för att få långa ögonhår. Har provat detta medel, men det svider så i ögonen. Undrar om det är skadligt för dem? — 2) Hur få mjukt vågigt hår? Mitt hår är, trots ofta upprepade tvättningar och borstningar alltid fett, glanslöst och fult. Lisbeth.

1) Man får naturligtvis då det är fråga om ögonhåren ta så ytterst litet av vätskan, att det ej alls kommer åt själva ögonen. Bästa sättet är att använda en liten fin hårpensel, som man doppar i vätskan, stryker av mot kanten av flaskan och sedan ytterligare skakar av innan man penslar ögonhåren. — 2) Se sv. på fr. 38 i n:r 46, där ni har recept på en tinktur för fett hår. Att få håret vågigt går med papiljotter.

N:r 153. Undertecknad har vad man kallar grova och slappa ansiktsdrag. Undrar om det på något sätt kan avhjälpas, t. ex. genom de numera så mycket omtalade paraffininjektionerna? Äro dessa skadliga? Och ställa de sig mycket dyrbara. E. G.

I edert fall passa ej paraffininjektioner, vilka dessutom kunna ha ganska menliga följder. — Ett råd för slapp hud i ansiktet finner ni i sv. på fr. 120 i n:r 40.

N:r 154. Hur skall jag få bort små runda vita fettbildningar under huden? Mitt ansikte är snart alldeles översållat av vanprydande vita prickar. Att med hjälp av en fin nål avlägsna alla dessa hundratals är ju omöjligt. Mycket ledsen.

Jag håller med om att det vore omöjligt att på sätt, som förut angivits i dessa spalter, borttaga hundratals fettkulor i ansiktet. Jag råder er därför att gå till en hudläkare för att få hjälp av honom.

N:r 155. Fru Skönhetsdoktor! Har försökt att med rosenvatten och citronsaft bleka halsen samt för att ansiktsporerna skulle sammandraga sig. Men resultatet har blivit finnar och röda prickar. Ävenså svider oerhördt då jag med renad vadd smörjer in därmed, trots det att ansenligt med glycerin hade tillsatts. Min hud är mycket ömtålig, fet, benägen för pormaskar och hög färg. Hur skall jag nu förfara? Brunett.

Tag till en början ett enda ångbad för ansiktet, vilket tillgår på följande sätt: Smörj in ansiktet med någon god och fet hudcrème och luta er sedan över ett kärl med kokhett vatten och låt ångan en god stund slå upp mot ansiktet. Bind en duk om ögonen och hölj en schal över huvudet och kärlet med vattnet, så att ångan ej förirrar sig åt

Tag genast steget ut

och gå till,
närmaste
postanstalt
eller
bokhandel
och
prenumerera
på

IDUN
1923

eller

Ring

Riks 16 46

Norr 61 47

Avgiften hämtas
och Ni slipper
allt besvär.

Bestäm Eder
ju förr dess hellre

Begär sådana hos Eder handlande.

VÄVNADER, KONSTSMIDEN
och ALLMOGEMÖBLER.
Beställningar mottagas. Stilfullt
arbete. Begär offert.

Var försiktig

vid val av ströpunder
mot hudlöshet, revor-
mar etc. hos barn.
Använd endast:

VASENOL

barnpunder, ett av lä-
kare erkänt snabbt läkande och re-
nsande specialmedel. Vassenol rek-
ommenderas av läkare och barnmorskor.

Döva höra

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON** som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörselörmåga.

Förordad av öronspecialister. Ombärlig för lönghörda i kyrka och teater. För efterrapningar varnas.

Öronmassageapparaten MASSACON botar susning för öronen. ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St. Louis och den Engelska kroningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Änkedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. ACOUSTICON är patenterad över hela världen. Vi lämna fem (5) års garanti på alla Acousticon-apparater. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige:

Malmö Bandage Etablissement, Per Veljersgatan 9, Malmö 1. — Telefon 4975

Oatine

Ni blir yngre till utseendet, huden blir mjukare, renare och klarare, när ni undviker den gammaldags ansiktstvättningen med tvål och vatten, emedan huden då spricker, blir grådaskig, rynkig och grov. Engelska, franska och amerikanska damer vårda dagligen omsorgsfullt sin hy med OATINE. Ni får eller bevarar på detta sätt huden klar, sammetsmjuk och vacker.

Begär endast OATINE "Vit crème, grönt lock" och tillbakavisa alla efterrapningar. Fås i burk, eller tub kr. 3:—, och stor burk (tredubbel innehåll) kr. 6:—.

OATINE-SNOW är fin, snövit och mycket dryg i bruket och är vällyktande och uppsuges ögonblickligen vid lätt ingnidning. Genom ständig användning bevaras huden smidig, klar, mjuk och vacker. Fås i burkar av samma storlek. Kr. 3:— och 6:—.

Fås överallt, eller skriv till
THE OATINE COMPANY's Generaldepôt, Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn. London & Paris.

OATINE En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Frälsningsarméns Handelsdepartement

Östermalmsgatan 24, Stockholm.
Filial: Södra Allég. 9, Göteborg.
Musikinstrument-, Bok- och
Pappershandel. Manufaktur-
och korta varor. Reseffekter
m. m.

Förstklassiga kvalitéer:

KAFFE till 4 kr. pr kg.
TEER till 10 och 11 kr. pr kg.
Paketering: 50 och 100 gr. pkt.
KAKAO 100 gr. påsar kr. 4.50 pr kg.
,, hel- o. halvg.-burkar 5.—
Armétvål pr stång (4 tvålar) kr. 1.50,
pr tvål om 100 gr. — 40.
Skokräm, "Viking", pr burk om
100 gr. — .65, pr tub — .65.
Prislista å musikinstrument m. m.
gratis på begäran.

Vid Reumatism,
Huvudvärk,
Gikt och Ischias

såväl som vid
influenza, och
smärtor av alla
slag, verkar
TOGAL snabbt
och säkert.
Togaltablet-
terna utskilja
starkt den skad-
liga urinsyran
ur kroppen och går sålunda till
själva roten av det onda. Togal
anbefalles varmt av många läkare
och kliniker i Europa. Det efter-
lämnar inga skadliga biverkningar.
Smärtorna lindras omedelbart, och
även sömnlöshet bekämpas med To-
gal. Tillhandahålles av apoteken.

DUBBEL-OTTOMANER
med gemensamma eller skilda bäddar,
Sängkläder, Täcken, Filtar.
Specialaffären för Bäddmöbler
Dalagatan 14. St.-t. Va 117 38
OLOF KNUTSSON.

Filtar beställas eller köpas billigast fr.
oss. Begär vår illustr. prisur.
Arvika Spinneri o. Vävnadsaffär,
Oxtorgsgatan 9 A - Stockholm.

Säkraste hjälpen mot råttplågan är
"RATTUT"
Pris kr 1.25 pr paket

Följ noga bruksanvisningen!

Varföre det i varje hem
mår det bäst

**SYSTER ELLAS
SÅRSALVA**
(med Burows lösning)

Pris pr. Burk kr 2,50

OÖVERTRÄFFADE!

SYSTER ELLAS salva (Hudcrème) Kr. 2.—

SYSTER ELLAS Champonpulver.

- a) med vlodloft 25 öre pkt.
 - b) med 10 proc. äggula 35 öre pkt.
 - c) med lukt- och färglös tjära .. 35 öre pkt.
- SYSTER ELLAS Barn-tvål ... pr st. 60 öre

obetydligt sår kan leda till blodförgiftning. Och många har fått utstå oerhörda lidanden på grund av brännskada, då ej ett lindrande medel funnits tillhands.

Syster Ellas Sårsalva finnes överallt!

PÅ BOKHYLLAN

bör Kvinnligt Yrkesregister icke saknas i något hem.

Nya Dagl. Allehanda säger bl. a. att den

"visar sig vara en både intressant och diger bok, som ger mycken och god upplysning om den representativa kär av kvinnliga yrkesutövare, som vårt land har. Kvinnligt yrkesregister, som utges av fröken Berta Wiman, är en väl redigerad uppslagsbok över yrkesutövare, samlade i bokstavsordning under sina olika yrkesgrupper. Men därjämte innehåller även boken en avdelning, där tillförlitliga uppgifter om utbildning, kompetensfordringar och inkomstmöjligheter för olika yrken lämnas. För de unga kvinnorna, som stå inför valet av levnadsbana, är denna avdelning av boken en god vägvisare i villrådgivningen och Kvinnligt yrkesregister bör icke saknas i något hems bokhylla.

Boken utfylles av underhållande uppsatser i olika ämnen."

Kvinnligt yrkesregister erhålles å dess expedition, Vasagatan 50, Stockholm samt i boklädorna. Pris 3 kr.

Obs! De som önska sina namn jämte adresser — event. annonser — införda i nästa årgång av Kvinnligt yrkesregister, behågade därom fortast möjligt meddela sig med expeditionen under ovanstående adress.

Etablerad 1847.
Allcock's Plåster

EAGLE BRAND.

Världens Mest
Betydande Utvärdes
Läkemedel.

Smärtor i Ryggen.

Intet plåster kan jämföras med Allcock's. Förmår stärka klena ryggar mer än någonting annat.

Smärtor i Sidorna

lindras hastigt af Allcock's Plåster på samma gång som det stärker sidan och återställer energien.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det är ett Universalmedel, som säjes i alla apotek öfver hela den civiliserade världen. Kan påläggas hvarhålst smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behof af ett piller,

TAG DÅ
UTAF

Brandreth's Piller

Fullkomligt
vegetabiliska.
(Est. 1752.)

Vid förestoppning, gallejuka, hufvudvärk, svindel, dålig matsmältning etc. FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

annat håll än det önskade. Bed någon emellanåt påfylla hett vatten. När ni suttit så 10-15 min. torkar ni hastigt av ansiktet med en ren handduk och klämmer ut eventuella pormaskar med litet renad vadd doppad i sprit eller eau de cologne. Skölj därefter av ansiktet med kallt vatten så att porerna dra sig samman. Sköt sedan er hud så som beskrives i sv. på fr. 100 i n:r 30 och i sv. på fr. 126 i n:r 43. — Om ni särskilt önskar bleka halsen kan ni använda medlet, som står i sv. på fr. 135 i n:r 46.

N:r 156. Vore synnerligen tacksam om Skönhetsdoktorn ville besvara följande frågor: Vad skall jag göra för att bli av med fet, storporig hy samt röd näsa? Om möjligt hänvisa ej till något föregående nummer.

Ny prenumerant.

Ni måste varje afton noga tvätta ansiktet med varmt vatten och god tvål för att hålla huden och de stora porerna rena. Sedan ansiktet är torkat inmasserar ni litet hudcrème på sätt som står i sv. på fr. 126 i n:r 43. — Röd näsa har ofta sin orsak i olämplig diet, trög mage eller någon annan inre störning, kan även bero på för hårt åtsittande underkläder, för tät åtsittande flor etc. Emellertid råder jag er att varje morgon på fastande mage dricka en kopp hett vatten samt ännu en kopp mellan frukost och middag. Tag regelbunden motion i friska luften och undvik alltför starka och hetsande saken i mat och dryck. Gymnastisera om morgnarna och bada ofta eller tvätta hela kroppen dagligen. Skulle näsrodnaden bero av frost ser ni behandlingen i sv. på fr. 150.

N:r 157. Äro hårfärgningsmedel under alla omständigheter skadliga? Skadas ögonen därav, och vilka risker i övrigt kunna de medföra?

Hårfärgningsmedel äro icke alltid skadliga, fast en del annonserade sådana visat sig vara det. Kan man skaffa sig garanti för att färgmedlet ej innehåller skadliga ämnen, är ingen risk att använda det, men — och det är ett stort men — har man en gång börjat att färga håret måste man hålla på därmed i alla tider. Ty upphör man får håret ett mycket fult och otrevligt utseende.

Fru Skönhetsdoktorn.

Illusion.

Det här är egentligen ingen historia för modärn publik. Hjälten är ingen boxare, ens av fjärderviktsklass, den har ingen scen med fotbollsplanens kaleidoskopiska virrvarr som centrum eller miljö. Ja, inte ens en enda meter film behövs i den. Och den gör ingen bättre eller klokare, visar intet sätt att tjäna en slant bredvid månadsgaget.

Jag hade en gång en vän. Det var på den tiden, när man ännu trodde på vänskap i och för sig själv, utan tanke på, att bandet mellan vännen och en själv behövs, för att hålla sig starkt och levande, näras av goda affärstips. Ni förstår alltså, att det var länge sen, och att vi voro mycket unga och dumma.

En kväll varje vecka sutto vi på våra bestämda platser i det vita konsttempel och njöto av den mest abstrakta av alla konstgrenar: musiken. Och jag gladdes att höra min väns analyser av de spelade verkens själ. Noga kände han de yttre betingelser, under vilka vart och ett blivit till, och mycket fick för mig en annan och högre mening än enbart linjens och klangens.

Så en gång, när jag efter pausen slog mig ner att höra Beethovens femte, den absoluta musikens krön, förblev platsen bredt

IDUN är "de svenska hemmens, de svenska kvinnornas förnämsta organ", "den avgjort bäst redigerade av våra periodiska tidskrifter", "Sveriges främsta illustrerade tidning" och på samma gång

SVERIGES BÄST SPRIDDA FAMILJETIDNING

Då Idun går till de buriga svenska hemmen över hela landet, kunna vi fastslå att den även är ett av de bästa annonsorganen i landet. Ett specialorgan för annonser om alla slag av platser inom hemmen landet runt är **IDUN**

Läs

**SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN**

Sydsveriges största och förnämsta nyhets- och annonstidning, Malmö.

Prenumerera för 1923.

Gummistrumpor

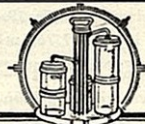

och benbindor för äderbräck och svullna ben. Maggördlar. Rygggradshällare. Hälsgördeln "Minerva", ersättning för snörlivet, 14 kr. Häl-fotsinlägg 3: 50. Liggdynor. Urinbehållare för dag- och nattbruk 15 kr. OBS! Våra varor ej att förväxla med förlegade realisationslager. Alla sjukvårdsartiklar föras i lager. Illustrerad pris-kurant och måttblanketter gratis.

A.-B. Nils Adamssons
Sjukvårdsaffär
Centralpalatset, Sthlm.

Percy's Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.
PERCY F. LUCK & Co.

NORMANS

INKOKNINGSPAPPARAT och BURKAR
TILL BILLIGA PRISER
TEGNERSGATAN 23 ODENGATAN 41

Kvarnström & Eriksson

Sliperi, Förmicknings- & Oxideringsfabrik

Kungsg. 84, STOCKHOLM.

Allm. t. Kh. 121. Rt. 303 14.

Vävskedar

jämte övriga tillbehör för handvästlar. Vävsplannare Skyttlar, Skedkrokar och Spolmaskiner köpas förmånligt hos

A.-B. Borås Mek. Vävskedfabrik, Borås. Rikstelefon 1028. Exp. till landsorten mot postförskott

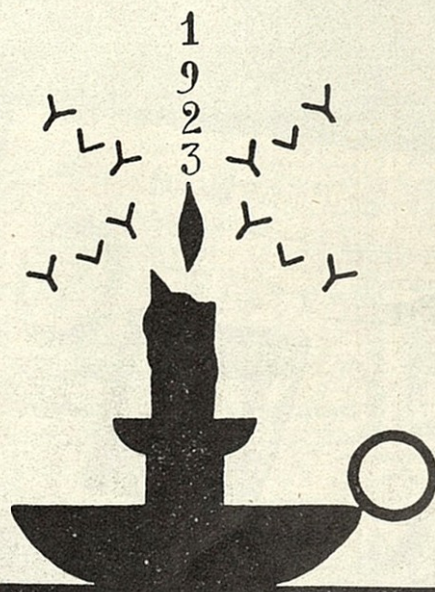
AKTIEBOLAGET SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000:—

Huvudkontor: **Malmö.**

Mottager insättningar å Depositions-, Kapital- och Sparkasseräkning till högsta gällande ränta.

Fullständig bankrörelse.

L Y S A N D E

framträder för Eder YVY-tvålen, så snart Ni använt den en gång. YVY-tvålen blir Eder favorit för livet, då Ni därmed bevarar skönhetsfågeln till livets höst
YVY-tvålen säljes landet runt.

AKTIEBOLAGET YVY-FABRIKEN YSTAD

vid mig tom. Jag trodde, att min vän sökt sig en kanske ur akustisk synpunkt fördelaktigare plats, och då jag efter konsertens slut ej fann honom i vestibulen, gick jag direkt till vår vanliga supérestaurang. Han var där redan och hade mot vanan en stor konjak till kaffet. Han hade alltså redan hunnit att supera.

På min fråga, hur han funnit kvällens uppförande av ödessymfonien och min anmärkning om tempot i inledningsackorden fick

jag till min förvåning svaret, att han gått i pausen. Jag förstod, att det låg något särskilt under. Och om en stund, då vi båda fått eld på cigarrerna, började han berätta.

— Du har mer än en gång tangerat spörsmålet, varför jag alltid konsekvent avböjer varje närmande till das ewig Weibliche och tror givetvis, att jag är en tungus. Jag är dig skyldig en förklaring. Och eftersom den hänger samman med Beethovens fem-

te och utgör anledningen till, att jag, musikvännen, aldrig kan förmå mig att ånyo höra den, skall du få förklaringen nu.

Som ung student lärde jag känna en flicka. Hon var ungefär jämnårig med mig. Tack vare umbäranden och den största sparsamhet från hennes mors och sygons sida kunde hon få ta studenten och gå igenom ett gymnasium. Men till nöjen och vad jag kallar utveckling gavs intet tillfälle.

Hela hennes väsen var musik. Hennes gång ägde en dansande rytm, som jag inbillade mig vara den ende att fullt uppskatta, hennes tal var melodi, och jag njöt av klangen i varje hennes ord. Det var mig en utsägbar fröjd att för henne få öppna portarna till musikens helgedom, att få henne att höra med mina öron, få kartlägga för henne de nya länder, hon vid varje nytt tillfälle upptäckte. Men jag visste inte, om jag älskade henne.

Så kom det en kväll, då "den femte" stod på konsertprogrammet. Jag hade på förhand sökt ställa idénnehållet klart för henne, ge henne ett begrepp om, hur djupt människoanden måste stiga ner och vilka svårigheter den har att övervinna, för att finalens c-dursfanfarer skola ha sitt fulla berättigande. Nu sutto vi där, hon till vänster om mig — du vet ju, att jag alltid vill ha den placeringen, sedan mitt högra öra tagit skada. Jag uppfattade den gången

Vilken tidning ser ni mest i bildade svenska hem?

Svenska Dagbladet

Som är familjens tidning framför andra o. där alla finna vad som intresserar dem!

PÄRMAR

IDUN 1922

finnas nu att tillgå hos
hrr Bokhandlare eller
direkt från

IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM

Gratis medföljer titelblad jämte register.

Kr. 2:50 + porto 80 öre.

Likvid i postanvisning.

Skånska Dagbladet

Malmö

är landsortens mest spridda tidning
Effektivaste annonsorgan
för stad och land

I förhållande till upplagens storlek
billigaste annonspriser
Söndagsbilagan
HEMMET

utkommer varje vecka i 16-sid. format
Spännande följetonger - Lättläst - Intressant

Annonsera i IDUN!

Äpplen. Begär offert å goda, hållbara, väl förpackade äpplen från Trädgården Stockmöllan. Tel. 18.

Hilma Aströms Damfrisering, Nybrog. 54, Sthlm, rekommenderar sin överträffade vård av håret, vilken hindrar hårfall och mjällbildning samt i hög grad befordrar hårväxten. Elegant frisering och ondulering.

För den nyfödde.

Provkartong med komplett, fin, väl-sydd utstyrsel å kr. 10 samt kr. 15. Stor modell. 2 kr. medfölje ordern. Obs! Elvaårig verksamhet. Fru E. Caspersson, Örebro 1.

symfonien via hennes ansiktsuttryck och erfor en översinnlig fröjd vid att av de skiftande uttrycken över hennes panna och i de milda, gråblå ögonen erfaras, att hon verkligen förstod det tonernas språk, som för mig länge varit så tydligt in i minsta nyanser.

Plötsligt — det var i första satsens sista avdelning, var det en — måhända från dirigentens sida oavsiktlig — rubbning av tempot, som frapperade mig. Jag grep med båda händer om stolsitsens sidor och lutade mig framåt för att spånt följa med. Då kände jag vänstra handens fingrar fatta om något ulligt, mjukt. Och genom handen, upp genom armen, steg en elektrisk ström av samförstånd och samkänsla. Det var i hennes kjol, jag grep. Och så i samma takt, med samma rytm levde vi båda, att jag erfor en het våg av renaste kärlek stiga inom mig. Samtidigt purprades hennes kinder. Då förstod jag, att jag älskade henne och längtade att få säga henne det och höra, att min kärlek var besvarad. Den stunden var jag fullkomligt lycklig, och jag tackade tonernas störste mästare, att han berett mig lyckan.

Andantet började med sin gudomliga cellomelodi. Då fick jag se, att hennes program, som vilat på knäet fallit ner, ut på gången. Vid den lilla pausen innan första variationen tar vid, sträckte hon sig för att ta upp det. Jag visste, att mitt grepp skulle strama till, kanske hindra henne — men jag kunde inte släppa. Längre ut sträckte hon sig, jag sneglade i ett slags odefinierbar ångest — och såg henne helt fri, med en snabb rörelse fångande det lätta papperet...

Det var i skörtet till min egen redingote jag gripit tag. Och hennes rodnad orsakades naturligtvis av förlusten av programmet...

Det blev ingenting sagt den kvällen, och ingen annan kväll heller. Men sedan dess umgås jag med ingen kvinna. Och jag kan inte förmå mig att ånyo höra "den femte". Också för mig har den blivit *Odessymfonin*.

Min vän tystnade. Han tog upp sin cigarr, som han låtit falla, och drog ett hastigt, djupt drag. Men den hade slocknat, och det var ett ovanligt häftigt och vresigt tonfall i min väns eljes så blida röst, när han tillsade vaktmästaren om en ny.

PER FECTARE.

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

Vänfast. Tack för vänliga skrivelser, men av principiella skäl kan tyvärr Eder anhållan ej beviljas.

IDUNS TIDSFÖRDRIV.

SIFFERGATA.

- 1) 1. 2. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 4. 8. 9. 5.
- 2) 5. 10. 1. 3. 9. 9. 7. 1. 5. 8.
- 3) 8. 1. 5. 11. 9. 7.
- 4) 9. 7. 9. 12. 1. 5. 13.
- 5) 14. 1. 5. 8. 9. 14. 15.

En lycklig kvinna - och varför?

Hon läser den trevligaste tidningen.

Stockholms Dagblad kostar:
Huvudstadsupplagan: I Stockholm 28 kr. På posten 22 kr. Riksupplagan på posten 12 kr.

- 6) 15. 16. 4. 5. 9. 14. 13.
- 7) 3. 9. 16. 14. 1.
- 8) 4. 5. 13. 1. 14. 11. 4.
- 9) 14. 4. 15. 9. 5. 8. 1. 7.
- 10) 5. 1. 13. 1. 5. 1. 9. 7.

Siffrorna utbytas mot bokstäver, så att följande ord bildas:
1) flod i Amerika, 2) ö i Australien, 3) mansnamn, 4) djur, 5) stad i Danmark, 6) fartyg, 7) djur, 8) en insjö i Nord-Amerika,

- 9) kungl. lustslott i Sverige, 10) mansnamn.
- Äro de rätta orden funna skola begynnelsebokstäverna bilda namnet på en berömd svensk.

Lösning

AV TIDSFÖRDRIVET I N:r
Charaden: Postförskott.
Rebus: Tårta på tårta.
Palindromen: Rus — sur.

Daglig stockholmstidning

enastående billigt

erhåller man genom att med *endast 15 kr.* prenumerera för 1923 på den 7 gånger i veckan utkommande Nationalupplagan av huvudstadstidningen

AFTONBLADET

Snabbaste in- och utländska nyheter. — Framstående medarbetare på alla områden. — Under 1923 bl. a. uppsendeväckande artikelserie av Lloyd George med ensamrätt för Stockholm. — Sakkunnigt redigerad handelsavdelning. — Dagliga kåserier av kända pennor. — Utmärkta bilder, teckningar och porträtt till dagskrönikan. — Innehållsrika söndagsnummer.

Veckobilagor till de dagliga upplagorna:

Lantmannabladet, Nordens mest spridda lantbrukstidning.
Brokiga Blad, Sveriges mest lästa kolorerade förströrelsetidning.

Vidare erhålla prenumeranterna *gratis* värdefulla *vår-, sommar- och julnummer.*

F. o. m. 1923 äro även prenumeranterna på Aftonbladets Nationalupplaga

tillförsäkrade 800 kr. vid dödsfall

till följd av olycksfall, om de äro högst 65 år och ej få ersättning enl. lag. Anhöriga till omkomna prenumeranter på Aftonbladets Halvveckoupplaga ha hittills erhållit *över 75,000 kr.* i dylika ersättningar.

Prenumerationspris på Aftonbladets dagliga upplagor:
Stockholms- eller Kvällsupplagan $\frac{1}{4}$ år 40:—, $\frac{1}{4}$ år 11:—;
Nationalupplagan $\frac{1}{4}$ år 15:—, $\frac{1}{4}$ år 4:25.

En var, som önskar en *stor daglig stockholmstidning till enastående billigt pris*, gör därför klokast i att för 1923

prenumerera på Aftonbladets Nationalupplaga.

Av Skånetidningarna

intager

MELLERSTA SKÅNE

ortsorganet för provinsens centralare delar, en framskjuten plats på grund av sin stora spridning.
Vill man med sin annons nå den köpstarka publiken i Hörby köping, Eslövs stad och de stora stationssamhällena, Höör, Löberöd, Tallarp, Wallsjö, Sjöbo m. fl. då annonserar man i Mellersta Skåne, som är det enda verkligt effektiva annonsorganet för dessa platser med kringliggande landsbygd.
Upplaga 7,000 ex. Överlägset annonsorgan. Uppmärksammat politiskt organ.

Gurkmjolk.

Franskt originalrecept.

Bästa medel för erhållande av mjuk, klar och ungdomlig hy. Pris kr. 4:50 pr flaska.

Äkta Citroncrème.

Gör huden fraiche, mjuk och elastisk. Särskilt att rekommendera för torr och spröd hud. Pris kr. 4:— pr burk.

Medicinskt Hårvatten.

Hindrar håravfall. Stimulerar hårrötterna samt har förmågan att fullständigt desinficera hårbotten, varför det vid fortsatt användning helt utrotar mjällbildning. Pris 4:50 pr flaska.

MIA LILJEFORS

Exam. massör.

Klinik för medicinsk hårbehandling, huvudmassage o. ansiktsbehandling
Telef. 15420. Karl Gustafsgatan 16, Göteborg Telef. 15420.

GRANSHOLMS FINPAPPERSBRUK

ANLAGT 1803 - GEMLA - ANLAGT 1803

Specialbruk för finare papperssorter

LEVERANTÖR AV

IDUNS PAPPER

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:

R. W. STARE

R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30

olika ämnen,

mandarbete, sömnad, matlagning m. m.,
register för 1922, som erhålles i Boklädornas
expedition, Vasagatan 50, Sthlm. Pris 3 kr.

TIDNING FÖR LÄRARINNOR

Sveriges största och mest spridda lärarinnetidning. Redaktör Anna
Hammar Dahl. Utgivningsdag: varje fredag. Postadress Stockholm.

Tidning för Lärarinnor fyller under 1923 25 år. Spridd över hela
Sverige i skolhusen. De ensamma lärarinnornas rådgivare och sällskap.
Utmärkt annonsorgan. Skolråden annonsera där kommunernas lediga
lärarinnetjänster. Prenumerationspris Kr. 6: 25 pr år.

A affärsannonser, som inestå en längre tid beviljas hög rabatt.

PRENUMERERA!

ANNONSERA!

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra
kvinnliga arbetsområden kan Ni

med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en an-
nons i IDUN, specialorganet för
kvinnliga platsannonser av alla
slag.

Insänd Eder annons till Iduns
Annonskontor, Stockholm, och Ni
erhåller omgående prisuppgift.

Söker Ni plats

på något av den kvinnliga verk-
samhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett beprövat och av tusentals
kvinnliga platssökande med bästa
resultat använt förfaringssätt är att

annonsera i Idun.

Insänd Eder annons till Iduns An-
nonsbyrå, Stockholm, och Ni er-
håller omgående prisuppgift.

**Lediga platser
och
Platssökande
endast
25 öre pr mm.**

Minsta avgift 10 mm. 2.50

LEDIGA PLATSER

God inkomst

erbjudes damer som önska upptaga or-
der till kaffe, te och kakao.
Vidare upplysningar från

ARVID LARSSONS Kaffehandel,
Regeringsgatan 77, Stockholm.

Vid Strömstads Länslasarett

finnes två avdelningssköterskeplatser
till ansökan lediga att tillträda, den
ena å manl. avdel. 1 febr. den andra
å kvinnl. avd. 15 mars 1923.

Grundlön 700 kr. + dyrtidstillägg,
tre ålderstillägg å vardera 150 kr. Allt
fritt; en månads semester med kost-
pengar.

Ansökan åtföljd av betygsavskrift, ålders-
undersökning insändas före 15
januari 1923 till t. f. lasarettsläkare
Dr. Webjörn.

PLATSSÖKANDE

Gihls Sjuksköterskebyrå,

Drottningholmsvägen 6, Stockholm,
ansk. exam. sjuksköterskor, anspråk-
lösare vårdarinnor och sjukhusbitr.
samt utstyr sjukv.-artiklar. Brev besvaras
mot dubbel porto.
R. T. 33975. A. T. Kh. 5350.

17 års värmländska

önskar komma till prästgård eller an-
nat gott hem för att lära i förekom-
mande husliga sysslor. Helst där till-
fälle gives att samtidigt få lära i
musik. Svar till "Familjemedlem M.
G.", Iduns exp. f. v. b.

I bildad familj,

såsom husmors hjälpre och sällskap,
önskar ung elementarbildad flicka plats.
Villig läsa med barn och deltaga i
skrivgöromål. Kunnig i maskinskriv-
ning. Svar till "Goda rekommenda-
tioner", Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERINGAR

För nervsjuka!

Lugnt hem i vacker trakt av Små-
land. God vård. Moderata priser.
Josefina Göransson.
Examinerad sjuksköterska.
Adr. Ryssby.

Hemmet Skogsborg, Hindås, för stilla sinnessjuka

rek. av framst. läkare. Kärleksfull vård
av spec. utbildad röda korsyster.

DIVERSE

Svält ej
Edra krukväxter. De
leva ej enbart av vat-
ten. Giv dem Planta-
gen, ett på veten-
skaplig grund sam-
mansatt konc. växt-
näringssalt. Erhålles på bleckburkar
hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemi-
kaliehandlare.

Förtjäna mera pengar!

Agenter sökas att sälja lättsåld artikel,
särskilt fördelaktig för köpmän,
handlande, restauratörer o. s. v. Ända
till 25 % provision. Upplysningar mot
50 öre i frimärken till svarsporto. På
ansökan tillställas en provförsändelse
mot insändande av kr. 1: 50 (gärna i
frimärken).

K. H. CNURHEIM
Lerirk Stod.
Norge.

Fick pengar.

Energiska damer med vidsträckt be-
kantskapskrets erbjudas att mot god
provision försälja den populära damm-
sugaren "Hembiträdet" direkt till hem-
men. Vidare upplysningar efter hän-
vändelse till "140:— kr.", A. B. S.
Gumælius' Annonsbyrå, Göteborg, f.
v. b.

SJU

dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

Doktor A. Kjellbergs

Kurs i massage och sjukgymnastik.
(28:de årskursen.) Begär prospekt!
Stockholm. Holländaregatan 3.

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik

medför enligt Kungl. maj:ts medgivande
samma kompetens och rättigheter
som en kurs vid Gymn. Central-
Instituttet.

Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. Dr J.
Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

D:r A. KARSTEN

Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

G. v. SYDOWS SÅNG- o. MUSIKINSTITUT

1 Davidbagareg. R. T. 9433.
STOCKHOLM

Göteborgs Gymnastiska Institut
Östra Hamngatan 45, Göteborg 1.
Fullständigaste specialkurs i
Massage och Sjukgymnastik
samt nutida moderna fysikaliska
behandlingsmetoder. Ny kurs bör-
jar den 15 Januari. Rekvirera vårt
nya illustr. prospekt.

Gymnastikdirektörsexamen

avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga
elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 15 sept.
Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

Lait Antiphélique

borttager fräcknar, finnar, fnassel och
rynkor, samt gör huden fast och jämn.
Pris kr. 6: 50 + porto. Försändes
diskret.

A.-B. Franska Parfymmagasinet,

21 Drottninggatan, Stockholm.
Hovleverantör.

CEGRELLERS Dansinstitut,

Järntorgspalatset,
Norra Allégat. 1.
GÖTEBORG.

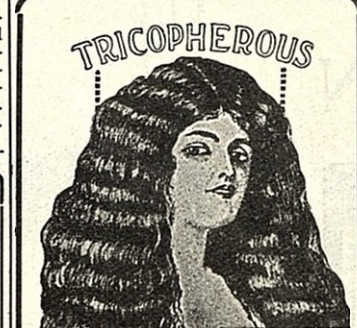
Danskurser - Privat-
lektioner - Kollerier
Anmälningar pr telef.
163 09.

Missprydande hårväxt

borttages med "Pasta Stabil",
pris 4: 50 + porto. Crème Dalia
för efterbeh. pris 2: 50 + porto.
Ebba Beckman's Hygieniska salong
Grevtureg. 3, 1 tr. Stockholm 1.

Parafininjektioner,

plastiska operationer, särbehandling av
leg. läkare och specialister. Massage,
värmebehandling: violetta strålar m.
m. Reuminstitut. Allm. N. 209 93.
Mästersamuelsgatan 18, 2 tr., Stock-
holm. Hiss, mottagn. 11-3.

är världens förnämsta Hår-
medel och överträffas icke av
något annat liknade preparat.
Pris pr fl. 3: 75.

Erhålles hos alla 1:sta klass Par-
fymeri-, Damfrisering och Drog-
affärer.

Bergsbrunna-skolan

centralt och vackert belägen (emellan Sthlm-Uppsala) bör-
jar ny kurs den 18 januari. Grundlig undervisning i alla
slags hushållsgöromål, vävning och sömnad m. m. Valfrihet
i undervisningen! Tidsenliga metoder.: Trevligt hemliv!
Närmare upplysn. på Skolan, adr. Bergsbrunna. Riks-tel.
Nr 10.

Bröderna Pahlmans Handelsinstitut

R. T. 56 06. Drottninggat. 71 C, 1 o. 2 tr. St.-T. N. 84
Statsunderstött handelsläroverk under statsinspektion.
42:a läsåret. Fullständigt Handelsinstitut. 2-årig kurs. 1-årig kurs. Bank-
kurs. Kurs i särskilda ämnen. Teoretisk o. praktisk utbildning. Vårterminen
börjar 15 januari. Prospekt på begäran. STYRELSEN.

Filip Holmqvists Handelsinstitut

Statsunderstött och under statsinspektion. GÖTEBORG.
Egen läroverksbyggnad.
Student-, Bank- och Korrespondentkurser. Gymnasialavdelning.
Handelskurser för folkskolebildade. Enskilda ämnen. Platsför-
medling. Vårterminen börjar 15 januari 1923. Begär prospekt.

Franska Matlagnings-skolan

meddelar undervisning i fransk och svensk matlagning av i
Paris utbildad kökschef. Inga särskilda kurser utan kan un-
dervisningen beviljas när tid och tillfälle lämpar sig.

10 biljetter kr. 45:—, 20 biljetter kr. 80:—

Särskilt rekommenderas ett flertal nya fiskrecept.
Förmiddags- och kvällskurser.

Närmare upplysningar per A. T. Norr 12789.

OLOF BRING,
Hamngatan 1 A, 4 tr., Stockholm.

Lektioner i Linnésömnad,

även skjortor, pyjamas samt Fransk Linnésömnad m. m. Model-
lerna visas för intresserade. Kurserna börja efter jul den 10 jan.

KARIN EGNÉR, Söbyllegatan 36, Stockholm.

Tel. 73530, event. Tel. Egnér, Brevik.

Leksands vävskola.

Vävkurs 15 Januari—15 April. Endast 5 elever mottagas. Grundlig un-
der-
visning, speciellt dalvävnader. God helinackordering. Värmeledning, W. C.,
el. l. Jus. Riklig vällagad mat. Vävskolans härliga läge å Käringberget gör
kursen lämplig för dem, som även behöva en tids stärkande lantvistelse med
tillfälle till friluftsliv och vintersport. Pris för 3 månader 450 kr. Närmare
upplysningar och referenser lämnas av Lisa Stenhammar, Leksand.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arvika: Arvika Nyheter.

Avesta: Avesta-Posten.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falun: Falu-Kuriren.

Gevele: Gevele-Posten.

Halmstad: Hallandsposten.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidning

Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad

Härnösand: Härnösands-Posten.

Höganäs: Höganäs Tidning.

Hörby: Hörby Dagblad.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Karlstad: Värmlands Läns Tidning.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mora: Mora Tidning.

Norrköping: Norrköpings Tidningar.

Nyköping: Södermanlands Nyheter.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Skövde: Skaraborgs Läns Annonssblad.

Sollefteå: Sollefteå-Bladet.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Säter: Sätters Tidning.

Söderhamn: Söderhamns Tidning.

Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.

Uddevalla: Bohusläningen.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Uppsala: Tidningen Uppsala.

Visby: Gotlänningen.

Västervik: Västerviks-Tidningen.

Växjö: Nya Växjöbladet.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.

Östersund: Jämtlands-Posten.

— Ja, om du visste, vad det är be-
händigt att alltid ha litet Örebro kex
hemma! Det är ju ett utsökt små-
bröd och så slipper man allt besvär
med att baka själv — för att nu inte
tala om huru mycket ved, tid och
pengar man på det sättet sparar.

Örebro-Kex

sten

Det rena
oblandade
Cacao-pulvret

NAMNET CLOETTA GARANTERAR
en ren och oblandad cacao. Råvaran
kommer mättad av tropikernas sol och kräver
inga främmande tillsatser, hemligheten ligger
i rostningen och cacaons ytterligare bered-
ning. Cloettas specialrecept, baserat på de-
cenniers erfarenhet, frambringar den delika-
taste cacao. Det vet publiken, och det märks
på den oavbrutet stegrade förbrukningen av

Cloettas
GULD-CACAO

sten

Det är något
för Dig.

som börjar att få tunt hår. De säga att det beror på
undernäring av håret, och att det finnes ett hårnärings-
medel för invärtes bruk, som kommer håret att växa
och frodas. Det måste du försöka! Läs här:

Humagsolan tillför håret genom blodet just de speci-
fika ämnen det för sitt bestånd och utveckling kräver.
En normal Humagsolankur varar 2—3 månader, är full-
komligt oskadlig och skänker redan efter 6—8 veckor
hårväxten en starkt ökad livaktighet. *Till salu å alla
svenska apotek* i förpackningar om 180 tabletter. Begär
prospekt! Mer än 500 läkare intyga att de nått förvånande
goda resultat med

HUMAGSOLAN

Professor Zuntz
Hårnäringsmedel
för invärtes bruk.

Huvuddepôt:
Apoteket Elefanten, Stockholm

△

**Ekströms
Jästmjöl**

ÖREBRO KEM.
TEKN. FABRIK

